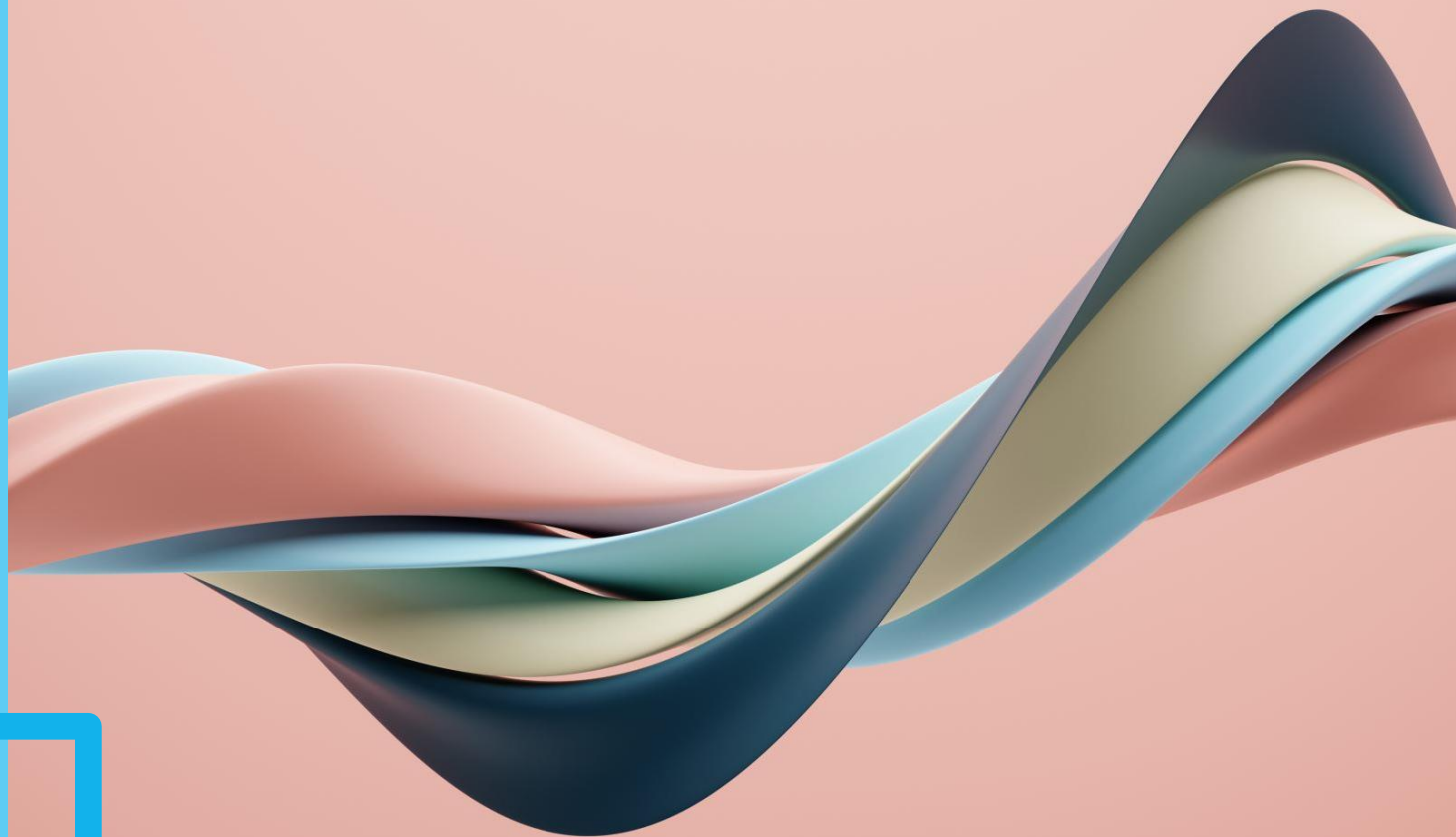

**Pozycja kuratora
sądowego w świetle
Ustawy z 9 czerwca 2022 r.
o wspieraniu i
resocjalizacji nieletnich -**

Dr Paweł Czarnecki
(Uniwersytet Jagielloński)

KONSPEKT

Czy nowa ustawa z 9.6.2022 r. „dot. nieletnich” jest..... nowa?

Krótko o historii kurateli sądowej w Polsce

Krótko o modelu postępowania w sprawach nieletnich

Status kuratora sądowego jako organu wykonawczego

Metodyka pracy kuratora sądowego

Prezentacja materiałów pracy kuratora

Sesja pytań Q & A

Standard międzynarodowy nieletnich

1. Europejska konwencja o wykonywaniu praw dzieci (sporządzona w Strasburgu dnia 25 stycznia 1996 r.)
2. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

Art. 1. W rozumieniu niniejszej konwencji „dziecko” oznacza każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność.
3. Wzorcowe Reguły Minimalne Narodów Zjednoczonych dotyczące wymiaru sprawiedliwości wobec nieletnich 29 listopada 1985
4. Rekomendacja Nr R (99) 19 Komitetu Ministrów [Rady Europy] dla Państw Członkowskich o mediacji w sprawach karnych (przyjęta przez Komitet Ministrów 15 września 1999 r. na 679 posiedzeniu przedstawicieli Ministrów - 17 września 1987 r.
5. Zalecenie Nr R (87) 21 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie pomocy dla ofiar przestępstw i zapobiegania wiktymizacji
6. Zalecenie Rec (2003) 20 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie reakcji społecznych na przestępczość nieletnich
7. Zalecenie Rec (2006) 8 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie pomocy dla ofiar przestępstw
8. Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dla dzieci (przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 17 listopada 2010 r.

Inne....

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SEKCJA CZWARTA

SPRAWA ADAMKIEWICZ przeciwko POLSCE

(Skarga nr 54729/00)

WYROK

STRASBOURG

2 marca 2010 r.

Ten wyrok uprawomocni się na warunkach określonych w artykule 44 § 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SEKCJA CZWARTA

SPRAWA GRABOWSKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 57722/12)

WYROK

STRASBURG

30 czerwca 2015

Ten wyrok uprawomocni się na warunkach określonych w Artykule 44 pkt 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

Standard międzynarodowy

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

Artykuł 40 ust. 1. Państwa-Strony uznają prawo każdego dziecka podejrzanego, oskarżonego bądź uznanego winnym pogwałcenia prawa karnego do traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości dziecka, które umacnia w nim poszanowanie podstawowych praw i wolności innych osób oraz uwzględnia wiek dziecka i celowość sprzyjania jego reintegracji dla podjęcia przez nie konstruktywnej roli w społeczeństwie.

W tym celu, a także uwzględniając odpowiednie postanowienia dokumentów międzynarodowych, Państwa-Strony zapewnią w szczególności:

- a) aby żadne dziecko nie było podejrzanego, oskarżanego bądź uznawane winnym pogwałcenia prawa karnego poprzez działanie lub zaniechanie, które nie było zabronione przez prawo wewnętrzne bądź międzynarodowe w momencie jego dokonania;
- b) każdemu dziecku, które podejrzewa się, oskarża lub uznaje winnym pogwałcenia prawa karnego, przynajmniej następujące gwarancje:
 - i) przyznanie domniemania niewinności do chwili udowodnienia winy zgodnie z prawem;
 - ii) niezwłoczne bezpośrednie poinformowanie go o stawianych mu zarzutach lub, w odpowiednich przypadkach, za pośrednictwem jego rodziców albo opiekuna prawnego oraz zapewnienie prawnej lub innej pomocy w przygotowaniu i prezentowaniu jego obrony;
 - iii) rozpatrzenie sprawy bez zwłoki i przez niezawisłą i bezstronną władzę bądź organ sądowy w uczciwym procesie, przeprowadzonym zgodnie z prawem, zabezpieczeniem prawnej lub innej właściwej pomocy oraz w obecności jego rodziców lub opiekunów prawnych, jeśli tylko nie będzie to uważane za niezgodne z najwyższym interesem dziecka z uwagi na jego wiek lub sytuację;
 - iv) niestosowanie przymusu do składania zeznań lub przyznania się do winy; przesłuchiwanie świadków ze strony przeciwnej i równoprawne uczestniczenie w przesłuchiowaniu świadków w jego imieniu;
 - v) w przypadku uznania winnym pogwałcenia prawa karnego, posiadanie prawa odwołania się od tego orzeczenia oraz innych związanych z nim środków do wyższej, kompetentnej, niezawisłej i bezstronnej władzy lub organu sądowego, zgodnie z prawem;
 - vi) zapewnienie bezpłatnej pomocy tłumacza, jeśli dziecko nie rozumie bądź nie mówi w danym języku;
 - vii) pełne poszanowanie spraw z zakresu życia osobistego we wszystkich etapach procesowych.

Standard międzynarodowy – przykład regulacji

Prawo do uczciwego procesu

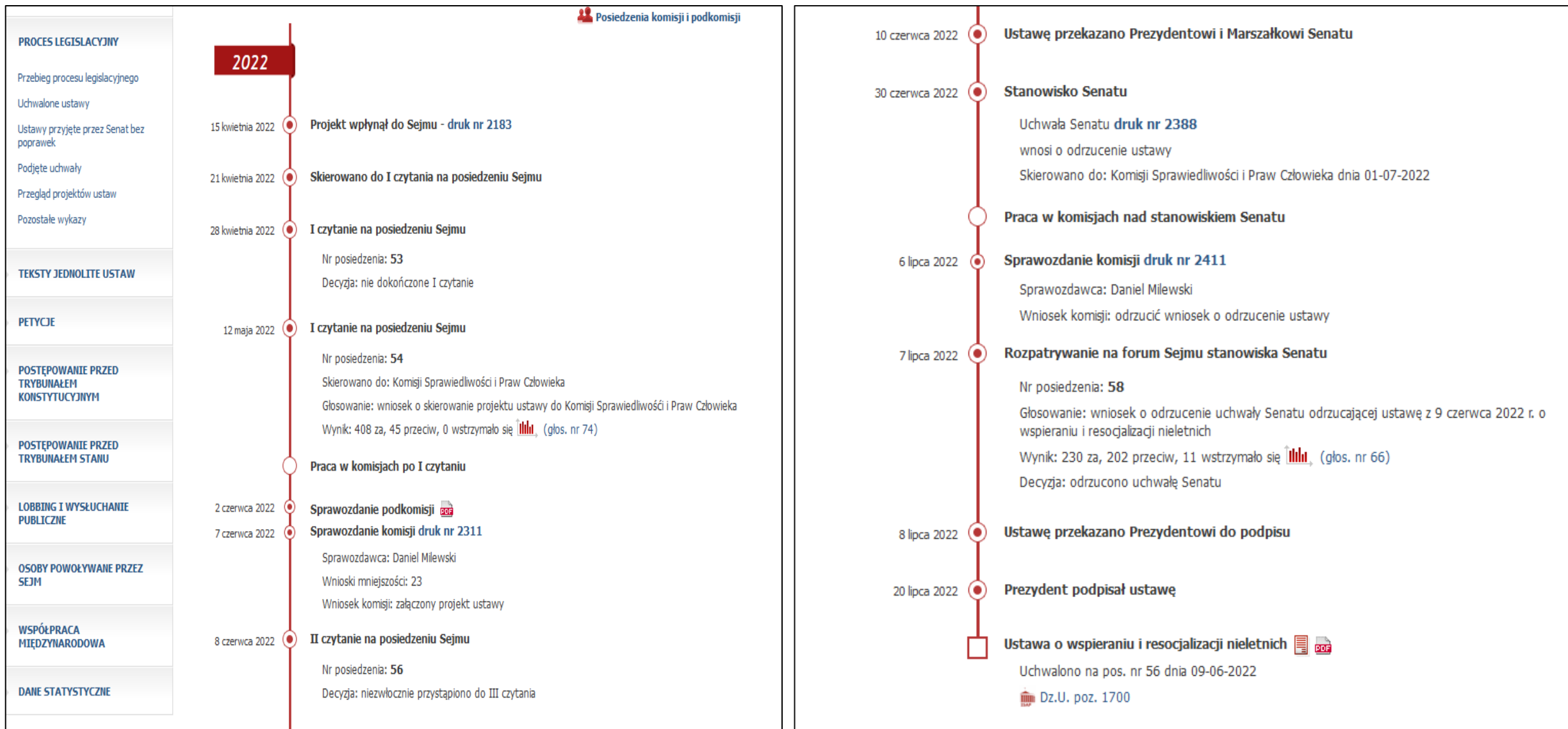
Art. 6. ust. Każdy ma prawo **do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy** w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej.

Prawo do prywatności

Art. 8 ust. 1. Każdy ma prawo **do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego**, swojego mieszkania i swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.

Tryb ustawodawczy

I. STRUKTURA USTAWY

**USTAWA z dnia 26 października
1982 r. o postępowaniu w
sprawach nieletnich – wersja
pierwotna**

Preambuła

Dział I Przepisy ogólne.

Dział II Środki zapobiegania i
zwalczania demoralizacji i
przestępczości nieletnich

Dział III Postępowanie przed
sądem.

Dział IV Postępowanie
wykonawcze.

Dział V Przepisy przejściowe i
końcowe.

104 artykuły

25 ss.= 54,3 tys. znaków

**USTAWA z dnia 26 października
1982 r. o postępowaniu w sprawach
nieletnich – od 1 stycznia 2014**

Preambuła

Dział I Przepisy ogólne.

Dział II Środki zapobiegania i
zwalczania demoralizacji i
przestępczości nieletnich

Dział III Postępowanie przed
sądem.

Dział IV Postępowanie
wykonawcze.

Dział V Przepisy przejściowe i
końcowe.

104-31+49=122 artykuły

49 ss.= 120,5 tys. znaków

**USTAWA z dnia 9 czerwca
2022 r. o wspieraniu i
resocjalizacji nieletnich**

Preambuła

DZIAŁ I Przepisy ogólne

DZIAŁ II Środki przeciwdziałania
demoralizacji nieletnich i dopuszczaniu
się przez nich czynów karalnych

DZIAŁ III Postępowanie rozpoznawcze

DZIAŁ IV Postępowanie wykonawcze

DZIAŁ V Funkcjonowanie okręgowych
ośrodków wychowawczych, zakładów
poprawczych i schronisk dla nieletnich

DZIAŁ VI Ochrona danych osobowych

DZIAŁ VII Zmiany w przepisach, przepisy
przejściowe, dostosowujące i końcowe

417 artykułów

158 ss.= 406,3 tys. znaków

II. PREAMBUŁA W USTAWACH

USTAWA z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

W dążeniu do przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzania warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź z zasadami współżycia społecznego, oraz w dążeniu do umacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i poczucia odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich na świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa stanowi się, co następuje:

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

Uznając rodzinę za naturalne środowisko rozwoju człowieka oraz opierając się na zasadzie autonomii rodziny i pierwszoplanowej roli rodziców - matki i ojca - w przekazywaniu nieletnim wartości, zasad i niezbędnych wzorców, kierując się nadto prawem nieletnich do szczególnej troski i pomocy oraz zasadą subsydiarności, Rzeczpospolita Polska otacza rodzinę ochroną i wsparciem w wychowaniu, które respektując chrześcijański system wartości, za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Umacnianie poczucia odpowiedzialności rodzin za przygotowanie dzieci do życia we wspólnocie, jako indywidualnie ukształtowanej jednostki oraz za wychowanie nieletnich na osoby świadome swych obowiązków rodzinnych i obywatelskich jest wspólnym dobrem całego społeczeństwa.

- W dążeniu do wzmacniania świadomości odpowiedzialności za własne czyny, przeciwdziałania demoralizacji nieletnich i dopuszczaniu się przez nich czynów karalnych oraz stwarzania warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem lub z zasadami współżycia społecznego, stanowi się, co następuje.

III. PRZEDMIOT POSTĘPOWANIA

USTAWA z dnia 26 października 1982 r.

Art. 1. § 1. Przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

- 1) zapobiegania i zwalczania demoralizacji - w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18,
- 2) postępowania w sprawach o czyny karalne - w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17,
- 3) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych - w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21.

§ 2. Ilekoć w ustawie jest mowa o:

- 1) "nieletnich" - rozumie się przez to osoby, o których mowa w § 1,
- 2) "czynie karalnym" - rozumie się przez to czyn zabroniony przez ustawę jako:
 - a) przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo
 - b) wykroczenie określone w art. 51, 62, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133 lub 143 Kodeksu wykroczeń.

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r.

Art. 1.1. Przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

- 1) postępowania w sprawach o demoralizację - wobec osób, które ukończyły 10 lat i nie są pełnoletnie;
 - 2) postępowania w sprawach o czyny karalne - wobec osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat;
 - 3) wykonywania środków wychowawczych, środka leczniczego lub środka poprawczego - wobec osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.
2. Ilekoć w ustawie jest mowa o:
- 1) nieletnich - rozumie się przez to osoby, o których mowa w ust. 1;
 - 2) czynie karalnym - rozumie się przez to czyn zabroniony przez ustawę jako:
 - a) przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo
 - b) wykroczenie lub wykroczenie skarbowe;
 - 3) czynie zabronionym - rozumie się przez to czyn zabroniony przez ustawę.

IV. KATALOG ŚRODKÓW

Art. 6. Wobec nieletnich sąd rodzinny może:

- 1) udzielić upomnienia,
- 2) zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzania się w stan odurzenia,
- 3) ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna,
- 4) ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego,
- 5) zastosować nadzór kuratora,
- 6) skierować do kuratorskiego ośrodka pracy z młodzieżą,
- 7) orzec zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych,
- 8) orzec przepadek rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem czynu karalnego,
- 9) orzec umieszczenie w instytucji lub organizacji powołanej do przygotowania zawodowego, w rodzinie zastępczej, w zakładzie wychowawczym albo w innej odpowiedniej placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 10) orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym,
- 11) zastosować inne środki zastrzeżone w niniejszej ustawie do właściwości sądu rodzinnego, jak również zastosować środki przewidziane w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r. Art. 7. Wobec nieletnich sąd rodzinny może:

- 1) upomnienie;
- 2) zobowiązanie do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody w całości albo w części, do zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, do wykonania prac społecznych, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym, w szczególności terapii uzależnień, psychoterapii, psychoedukacji, lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, lub do zaniechania używania substancji psychoaktywnej;
- 3) nadzór odpowiedzialny rodziców albo opiekuna nieletniego;
- 4) nadzór organizacji społecznej, w tym organizacji pozarządowej, której celem statutowym jest praca z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, zapobieganie demoralizacji nieletnich lub pomoc w readaptacji społecznej nieletnich, pracodawcy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego;
- 5) nadzór kuratora sądowego;
- 6) skierowanie do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej, w tym organizacji pozarządowej, lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją;
- 7) zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju;
- 8) przepadek przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego, przepadek przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego, przepadek równowartości przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego lub przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego, przepadek przedmiotów, których wytwarzanie, posiadanie, obrót, przesyłanie, przenoszenie, przewóz lub przechowywanie jest zabronione, przepadek przedsiębiorstwa albo jego równowartości, przepadek korzyści majątkowej albo jej równowartości lub przepadek przedmiotów czynów zabronionych;
- 9) umieszczenie w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim, zwanej dalej "rodziną zastępczą zawodową";
- 10) umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym;
- 11) umieszczenie w okręgowym ośrodku wychowawczym.

V. ŚRODEK POPRAWCZY

USTAWA z dnia 26 października 1982 r.

Art. 10. Sąd rodzinny może orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym nieletniego, który dopuścił się czynu karalnego, o którym mowa w art. 1 § 2 pkt 2 lit. a), jeżeli przemawiają za tym wysoki stopień demoralizacji nieletniego oraz okoliczności i charakter czynu, zwłaszcza gdy inne środki wychowawcze okazały się nieskuteczne lub nie rokują resocjalizacji nieletniego.

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r.

Art. 15. 1. Sąd rodzinny może orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym nieletniego, który dopuścił się czynu karalnego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. a, jeżeli przemawiają za tym wysoki stopień demoralizacji nieletniego oraz rodzaj czynu karalnego, sposób i okoliczności jego popełnienia, zwłaszcza gdy środki wychowawcze okazały się nieskuteczne lub nie rokują resocjalizacji nieletniego.

2. Sąd rodzinny orzeka umieszczenie w zakładzie poprawczym nieletniego, który dopuścił się czynu karalnego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 lub w art. 280 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345 i 2447), zwanej dalej "Kodeksem karnym".

3. Wobec nieletniego, o którym mowa w ust. 2, sąd rodzinny może orzec środek wychowawczy, jeżeli sposób i okoliczności popełnienia czynu karalnego, właściwości i warunki osobiste nieletniego, jego postawa i zachowanie uzasadniają przypuszczenie, że środek wychowawczy okaże się skuteczny lub rokuje resocjalizację nieletniego.

VI. OKRES STOSOWANIA ŚRODKÓW

USTAWA z dnia 26 października 1982 r.

Art. 73. § 1. Wykonywanie środków, o których mowa w art. 6 pkt 2 i 3 oraz w art. 7 i 8, jak również umieszczenie w rodzinie zastępczej lub w zakładzie wychowawczym albo innej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w zakładzie społecznym służby zdrowia albo zakładzie pomocy społecznej ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego lat 18, a wykonywanie pozostałych środków - z chwilą ukończenia lat 21; jeżeli środki wychowawcze zastosowano na podstawie art. 9 § 3 Kodeksu karnego - wykonywanie ich ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez sprawcę lat 21.

§ 2. Jeżeli nieletni ukończy lat 18 przed zakończeniem roku szkolnego, sąd rodzinny może przedłużyć na okres do zakończenia roku szkolnego przebywanie w zakładzie wychowawczym.

§ 3. W razie powołania nieletniego do zasadniczej służby wojskowej, zastępczej służby poborowych albo zasadniczej służby w obronie cywilnej, wykonywanie środków wychowawczych ustaje z mocy prawa.

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r.

Art. 93. 1. Wykonywanie środków wychowawczych, o których mowa w art. 7 pkt 2-4, 6, 9 i 10, środka leczniczego oraz środków, o których mowa w art. 18 ust. 1, ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego 18 lat.

2. Wykonywanie środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 11, ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego 19 lat.

3. Wykonywanie środków wychowawczych, o których mowa w art. 7 pkt 5 i 7, oraz środka poprawczego ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego 21 lat.

4. Wykonywanie środków wychowawczych, o których mowa w art. 7 pkt 2 i 5, po ukończeniu przez nieletniego 21 lat ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego wieku, do którego sąd rodzinny orzekł o wykonywaniu tych środków, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nieletniego 24 lat.

5. Wykonywanie środków wychowawczych, o których mowa w art. 7 pkt 2 i 5, po ukończeniu przez nieletniego 24 lat ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego 25 lat.

6. Wykonywanie środka poprawczego po ukończeniu przez nieletniego 21 lat ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego wieku, do którego sąd rodzinny orzekł o wykonywaniu tego środka.

7. Jeżeli środki wychowawcze zastosowano na podstawie art. 10 § 4 Kodeksu karnego lub art. 5 § 2 Kodeksu karnego skarbowego, wykonywanie ich ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego 21 lat.

8. W przypadku powołania nieletniego do obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej albo służby zastępczej, wykonywanie środków wychowawczych ustaje z mocy prawa.

VII. UCZESTNICY POSTĘPOWANIA

USTAWA z dnia 26 października 1982 r. (Od 2014 r.)

Art. 30. [Strony postępowania, udział przedstawiciela organizacji społecznej]

§ 1. W postępowaniu w sprawie nieletniego stronami są:

- 1) nieletni;
- 2) rodzice lub opiekun nieletniego;
- 3) prokurator.

§ 2. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące opiekuna stosuje się odpowiednio do osób, pod których stałą pieczęć nieletni faktycznie pozostaje.

§ 4. Sąd rodzinny może dopuścić przedstawiciela organizacji społecznej, do której zadań statutowych należy oddziaływanie wychowawcze na nieletnich lub wspomaganie procesu ich resocjalizacji, do udziału w postępowaniu w charakterze przedstawiciela społecznego.

§ 6. Na rozprawie może być obecny pokrzywdzony.

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r.

Art. 35.

1. W postępowaniu w sprawie nieletniego stronami są:

- 1) nieletni;
- 2) rodzice albo ten z rodziców, pod którego stałą pieczęć nieletni faktycznie pozostaje, albo opiekun nieletniego;
- 3) prokurator.

2. Do innych osób, pod których stałą pieczęć nieletni faktycznie pozostaje, przepisy niniejszej ustawy dotyczące opiekuna stosuje się odpowiednio.

VIII MODEL POSTĘPOWANIA

USTAWA z dnia 26 października 1982 r. (Od 2014 r.)

Art. 15. § 1. Postępowania w sprawach nieletnich prowadzi **sąd rodzinny**, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

§ 2. Postępowania, o których mowa w § 1, są niejawnne, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 16. § 1. Jeżeli w sprawie o czyn karalny, o którym mowa w art. 1 § 2 pkt 2 lit. a), wszczęto postępowanie przeciwko nieletniemu wspólnie z dorosłym, prokurator wyłącza sprawę nieletniego i przekazuje ją sądowi rodzinnemu.

Art. 18 § 1. Sąd właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego rozpoznaje sprawę, jeżeli:

- 1) zachodzą podstawy do orzeczenia wobec nieletniego kary na podstawie art. 10 § 2 Kodeksu karnego;
- 2) przeciwko nieletniemu, który dopuścił się czynu karalnego, o którym mowa w art. 1 § 2 pkt 2 lit. a, wszczęto postępowanie po ukończeniu przez nieletniego lat 18.

W sprawach nieletnich stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego właściwe dla spraw opiekuńczych, a w zakresie zbierania, utrwalania i przeprowadzania dowodów przez Policję oraz powoływania i działania obrońcy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, ze zmianami przewidzianymi w ustawie.

USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r.

Art. 23. Postępowanie w sprawach nieletnich prowadzi **sąd rodzinny**, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

Art. 25. Jeżeli zachodzą podstawy do pociągnięcia nieletniego do odpowiedzialności na zasadach określonych w art. 10 § 2 Kodeksu karnego, sprawę rozpoznaje sąd właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego.

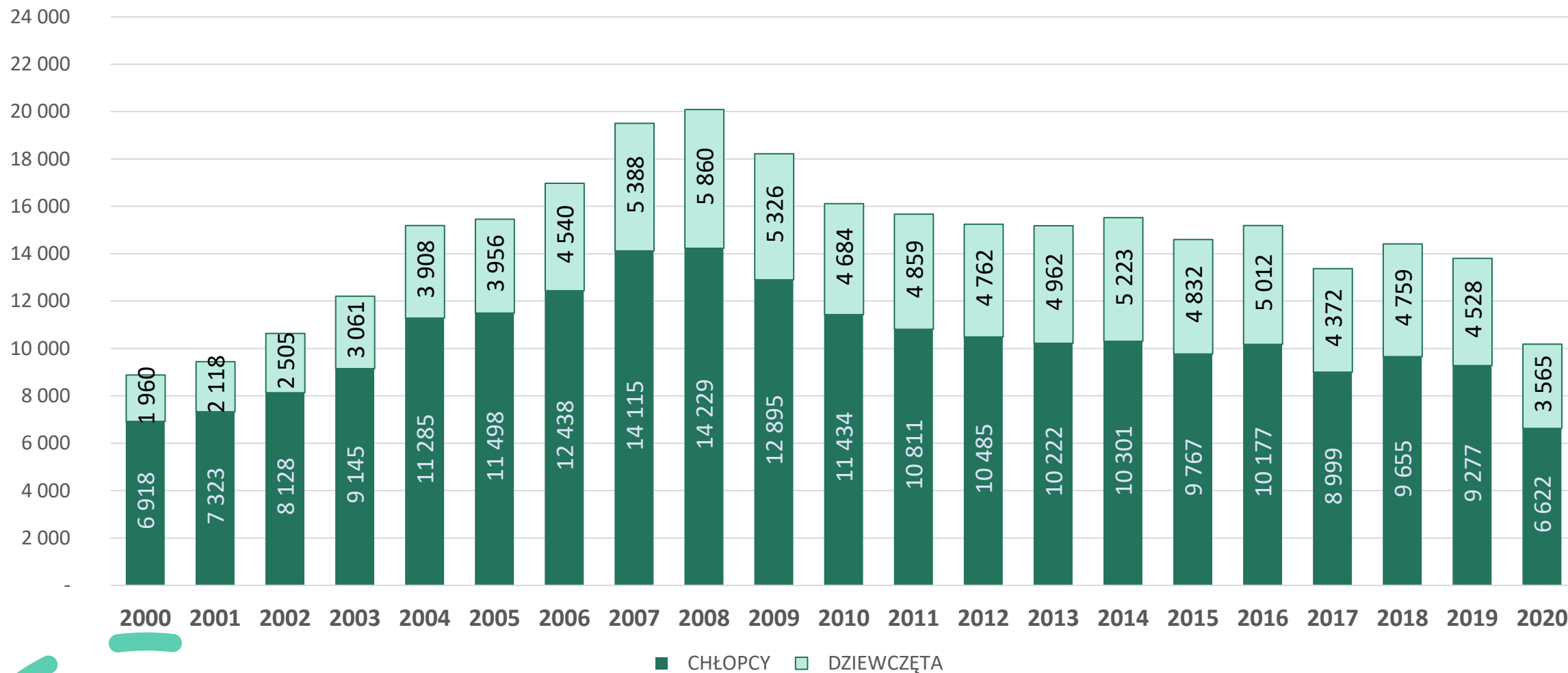
Art. 26.

1. Jeżeli w toku postępowania karnego ujawniono, że czynu karalnego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. a, dopuścił się nieletni, a czyn ten pozostaje w związku z czynem osoby dorosłej, prokurator wyłącza sprawę nieletniego i przekazuje ją sądowi rodzinnemu.

W sprawach nieletnich przepisy Kodeksu postępowania cywilnego właściwe dla spraw opiekuńczych stosuje się odpowiednio, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

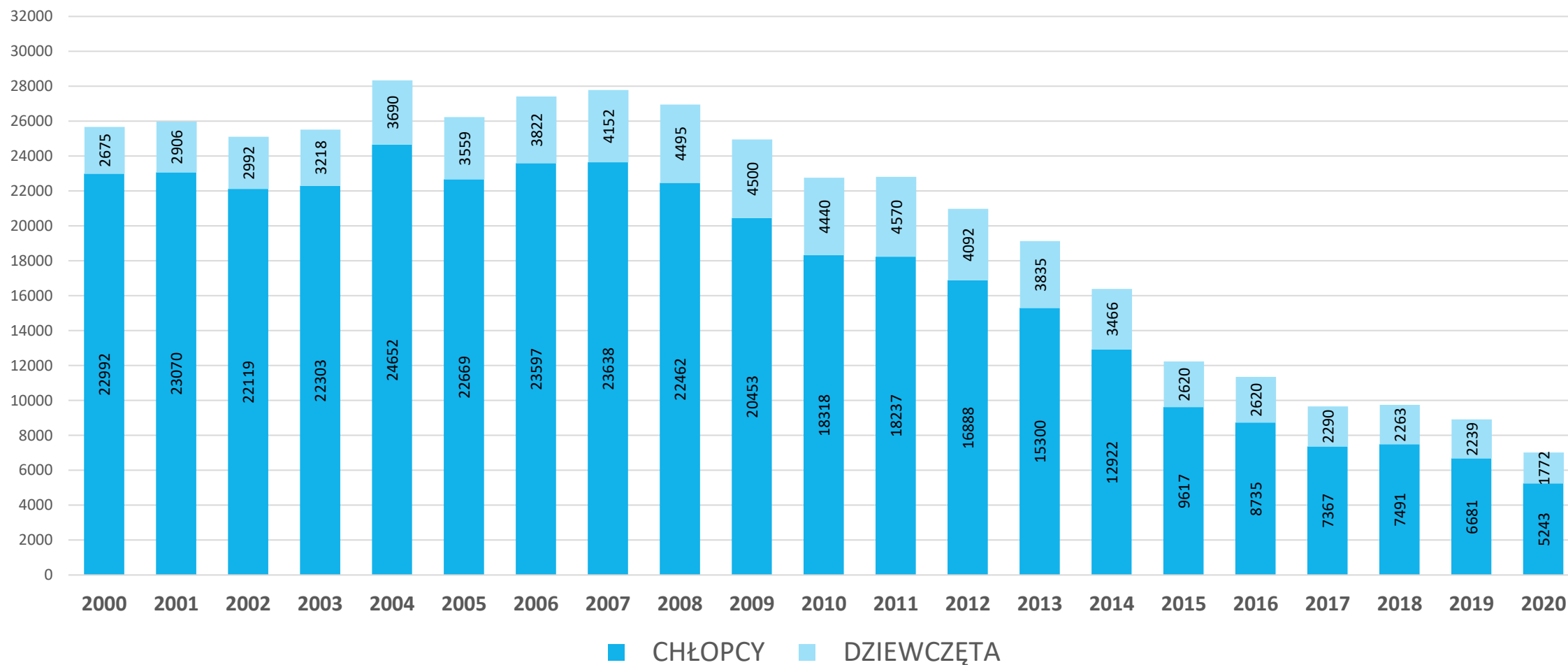
Art. 67. 1. Jeżeli w toku postępowania zostaną ujawnione okoliczności mogące uzasadniać pociągnięcie nieletniego do odpowiedzialności na zasadach określonych w art. 10 § 2 Kodeksu karnego, sąd rodzinny orzeka w przedmiocie przekazania sprawy prokuratorowi. Postanowienie może zostać wydane na posiedzeniu niejawnym

Przestępczość nieletnich – demoralizacja a płeć

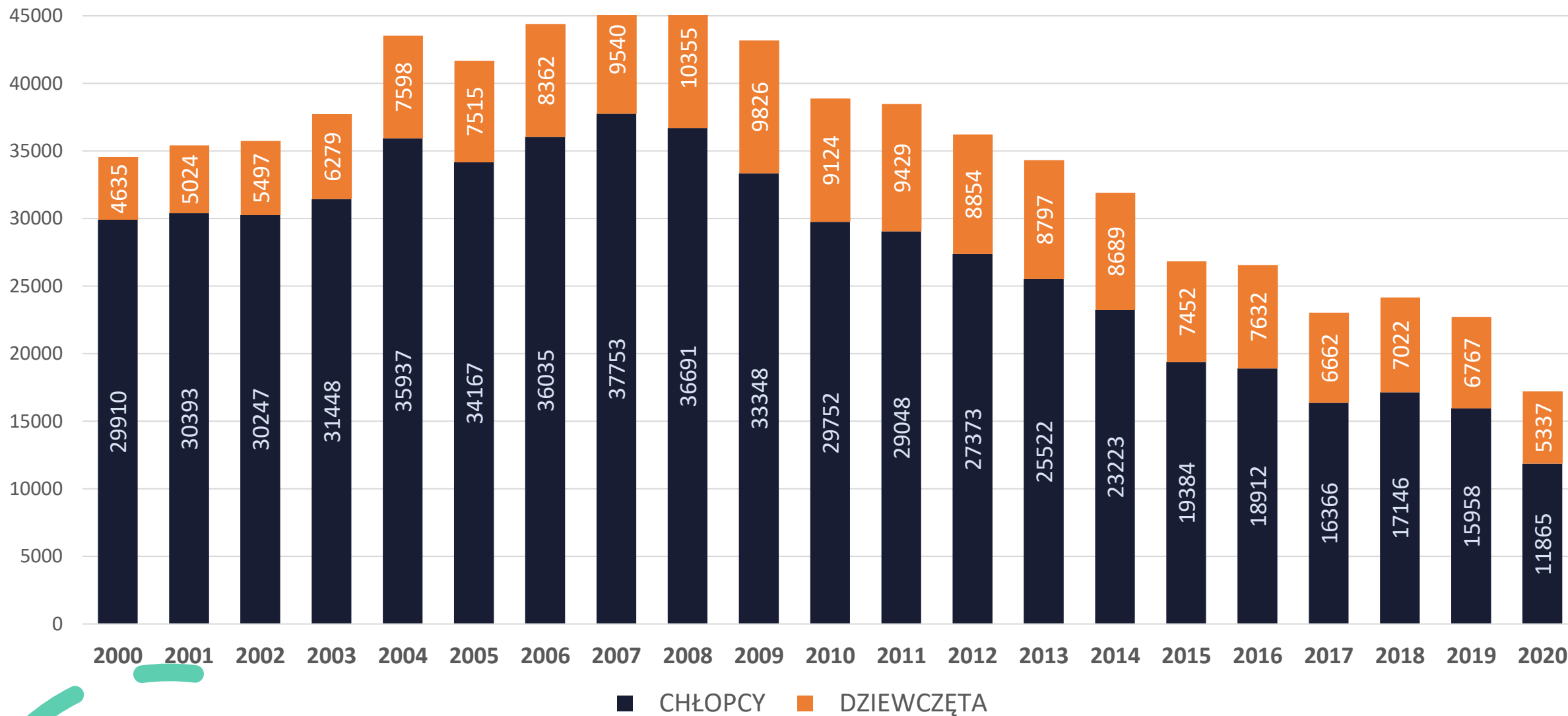
Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Przestępczość nieletnich - czyny karalne a płeć

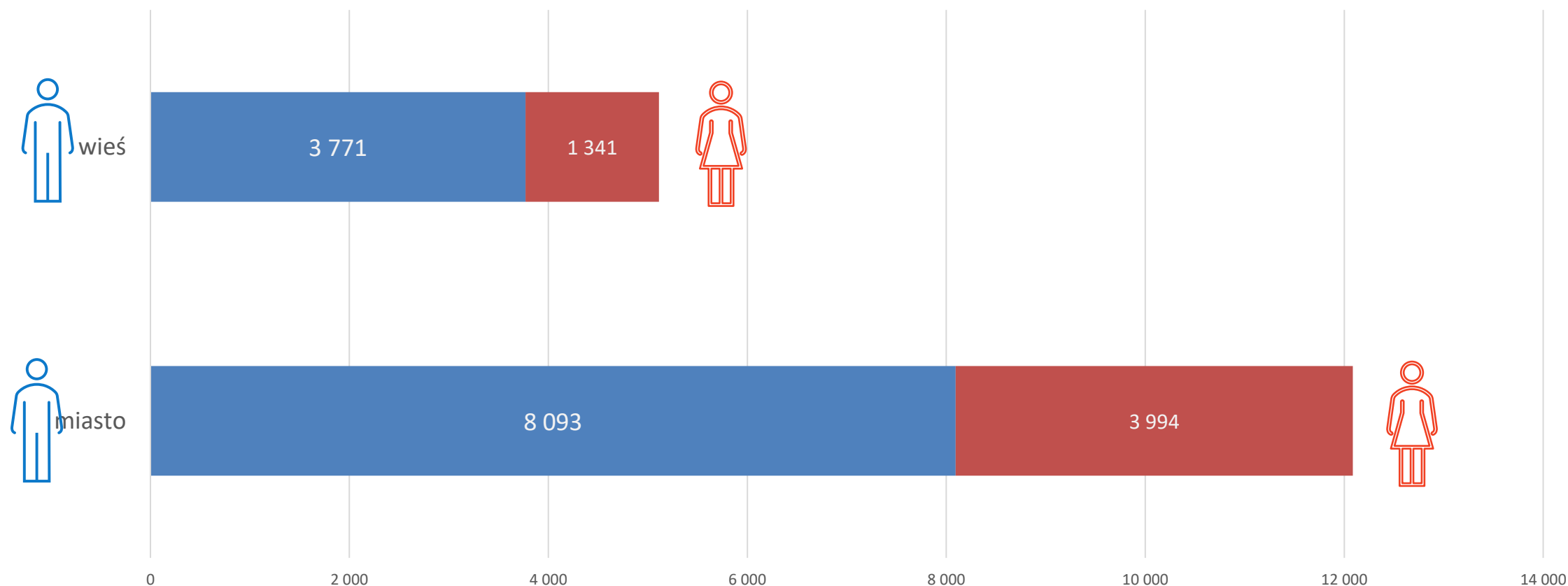
Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Przestępczość nieletnich globalnie - płeć

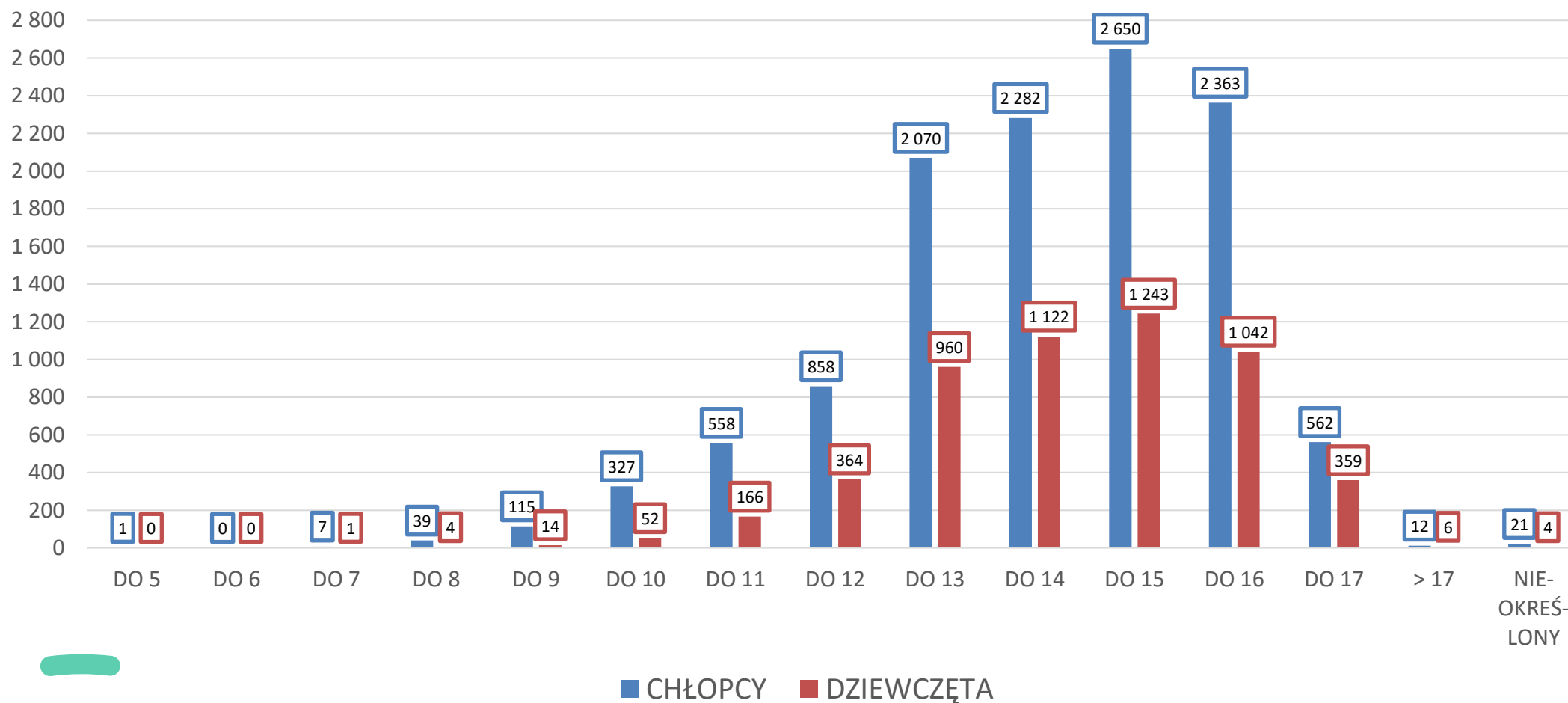
Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Przestępczość nieletnich – miejsce zamieszkania a płeć

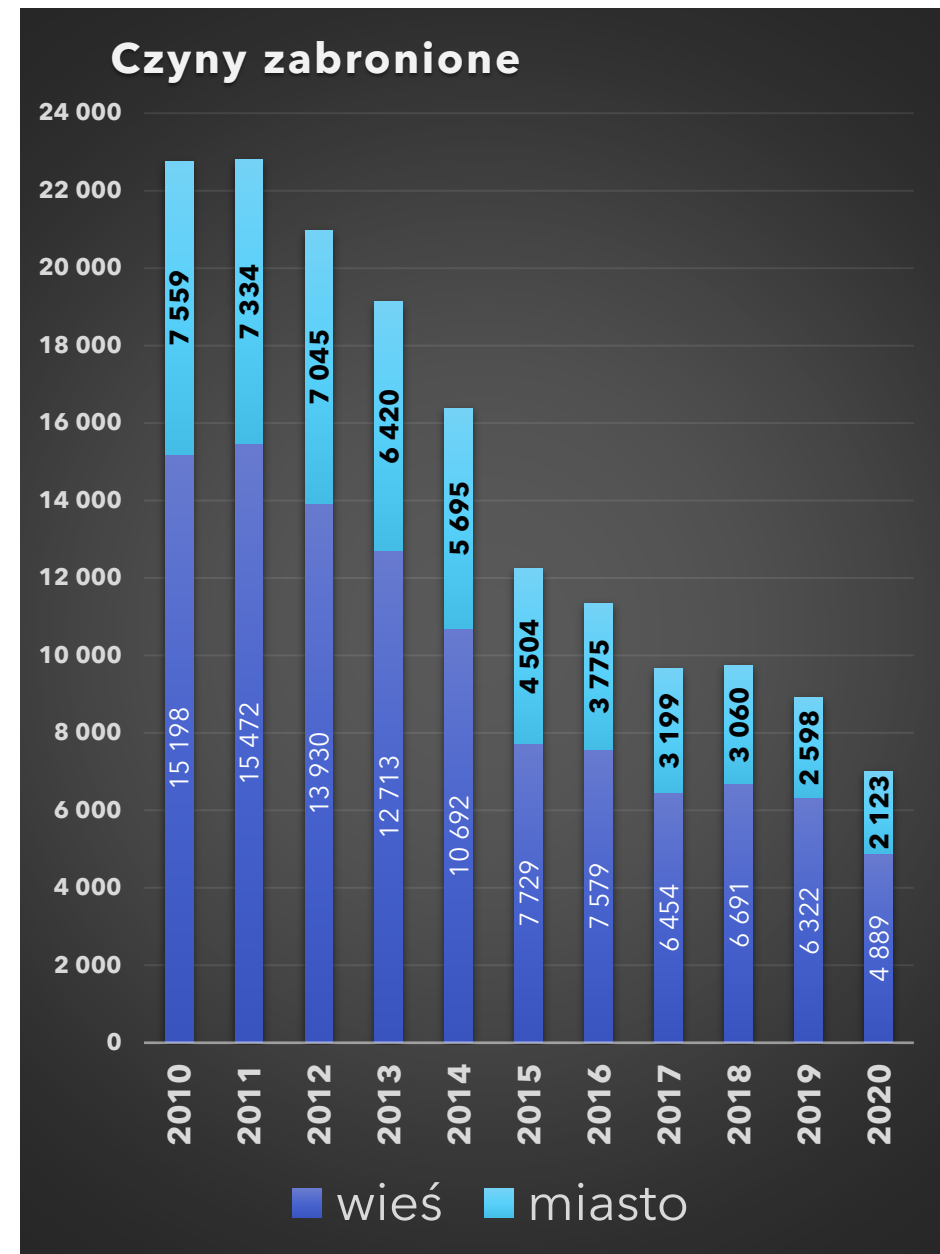
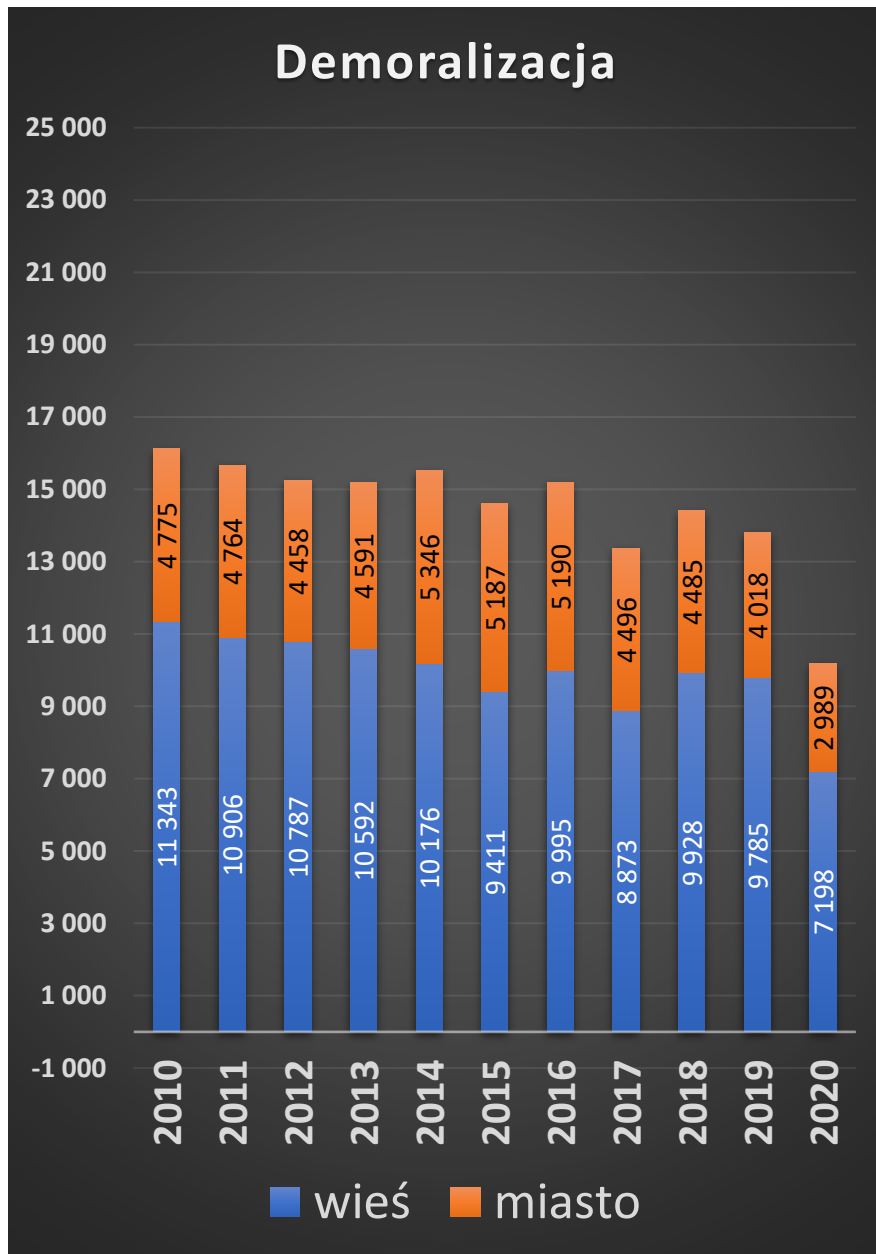
Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Przestępczość nieletnich – wieka płeć

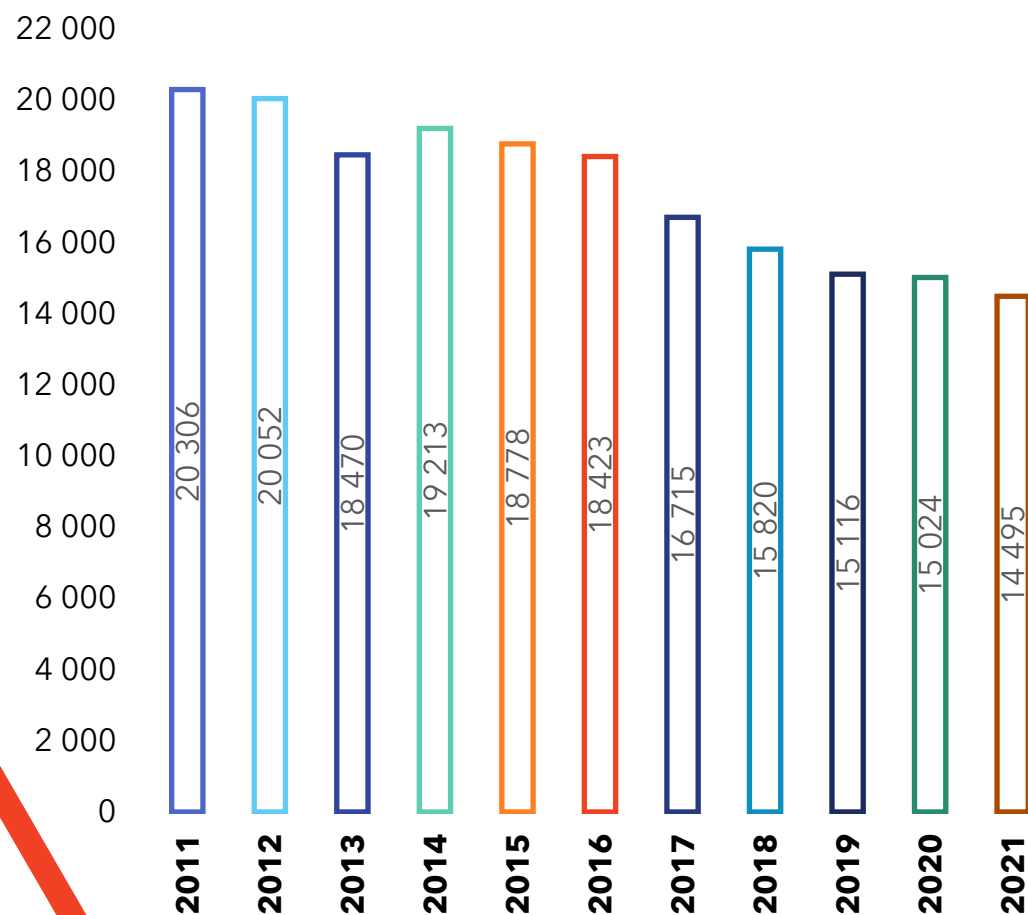
Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Miejsce zdarzenia popełnionego przez nieletniego

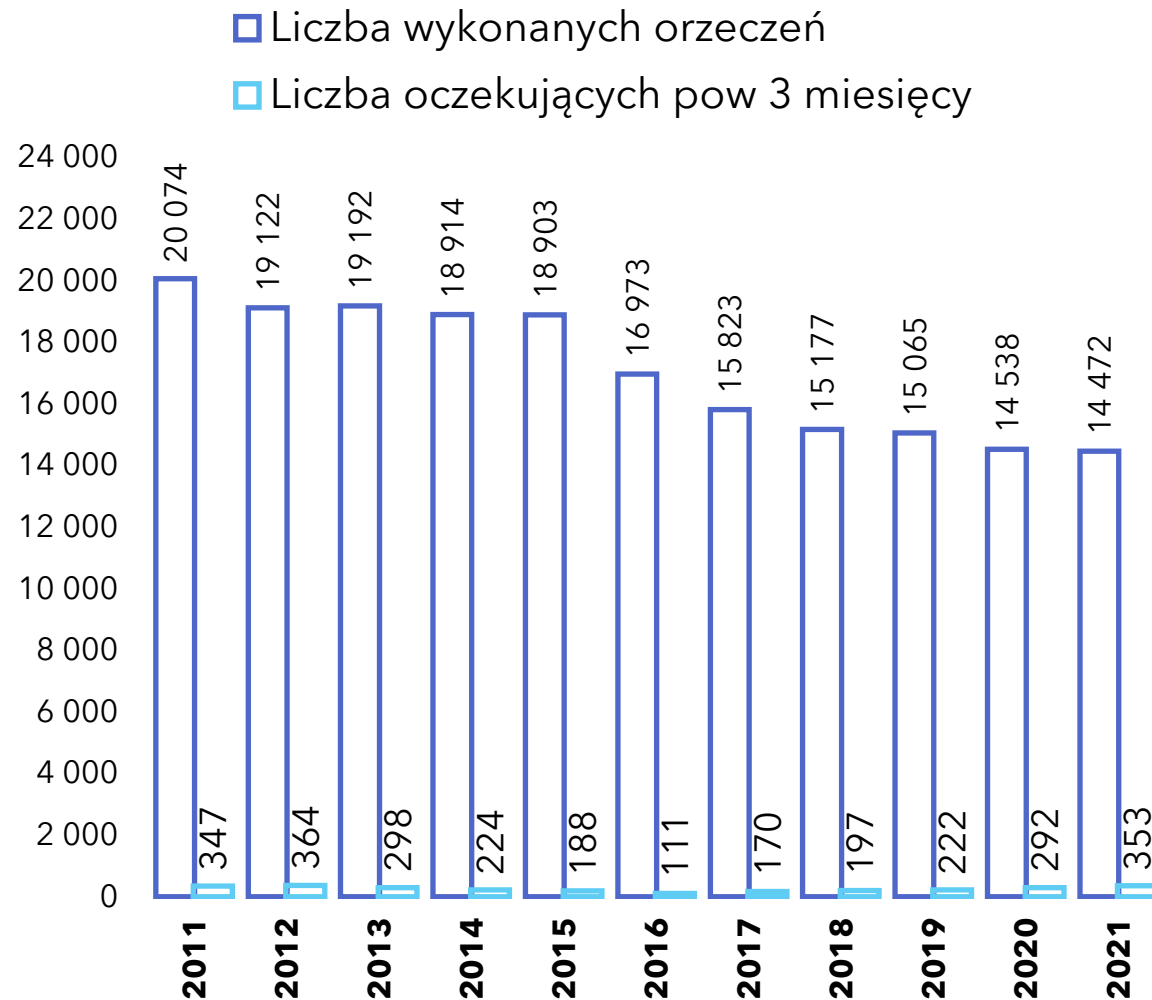

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

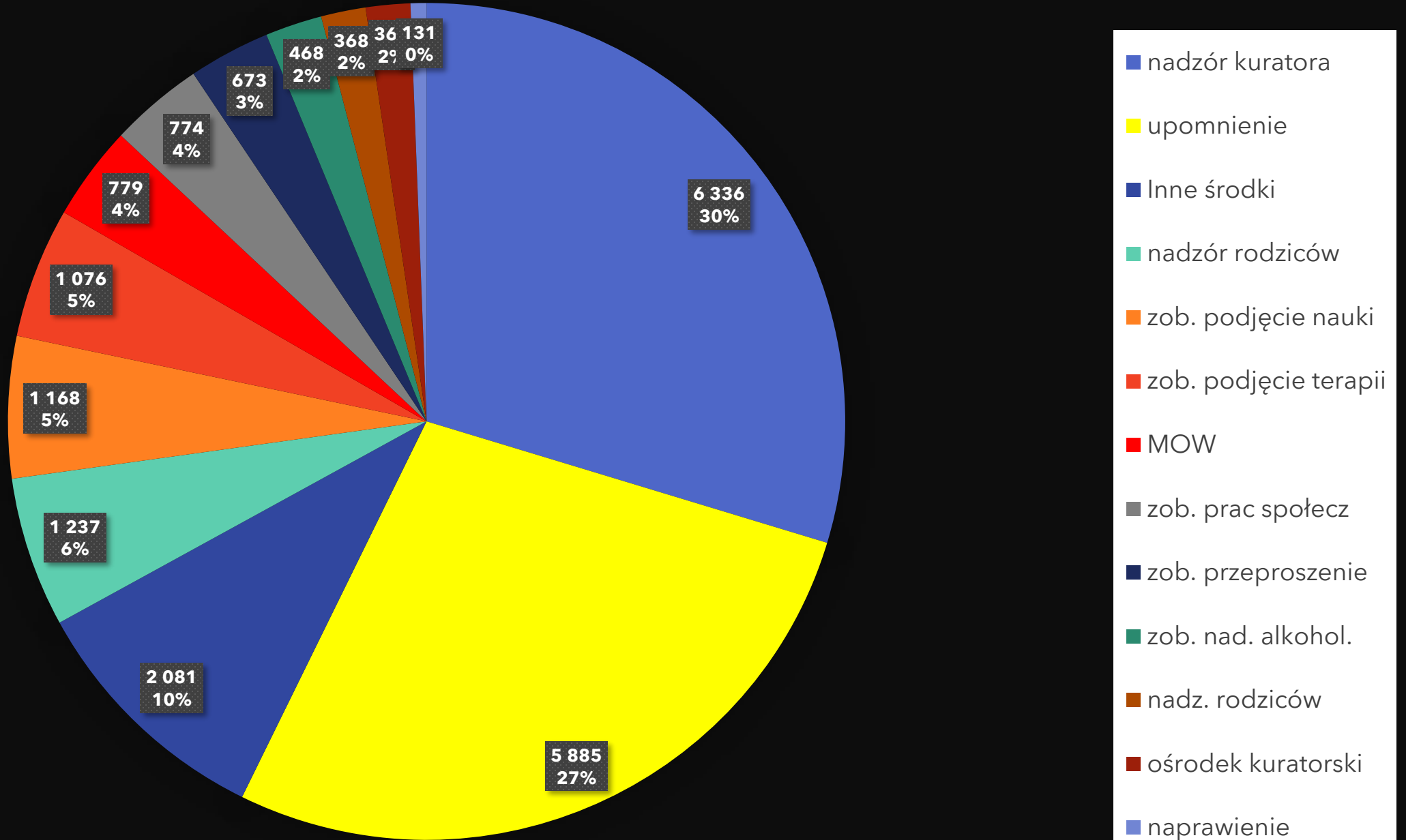
Liczba orzeczeń kierujących do placówek

Liczba orzeczeń a liczba oczekujących

Środki wychowawcze w 2020 r.

Nieletni – mały przestępca czy dziecko z problemami?

USTAWA z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2600)

2023.10.01

zmiana

Dz.U.2022.2600 art. 1

Art. 10. [Zdolność wiekowa odpowiedzialności karnej]

- § 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat.
- § 2. ⁽²⁾ Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, 3, 4 lub 5, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.
- § 2a. ⁽³⁾ Nieletni, który po ukończeniu 14 lat, a przed ukończeniem 15 lat, dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 148 § 2 lub 3, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają oraz zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że stosowanie środków wychowawczych lub poprawczych nie jest w stanie zapewnić resocjalizacji nieletniego.
- § 3. ⁽⁴⁾ W wypadku określonym w § 2 orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawcy przestępstwo, które nie jest zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności. W wypadkach określonych w § 2 i 2a sąd może zastosować także nadzwyczajne złagodzenie kary.
- § 4. W stosunku do sprawcy, który popełnił występki po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

ZAMIAST ZAKOŃCZENIA

Wybrane aspekty kurateli sądowej w sprawach nieletnich

Skatowany Kamil czekał na pomoc pięć dni i zmarł w szpitalu. Ojczym i matka zostaną w areszcie do końca roku

TVN24 | Katowice | 27 września 2023, 15:52 | Autor: mag/ tam | Źródło: tvn24.pl

Prokuratura o zmianie zarzutów dla ojczyma ośmioletniego Kamila z Częstochowy

Kamil z Częstochowy został pobity i poparzony w swoim domu. Zmarł po miesiącu w szpitalu. Jego ojczym podejrzany jest o zabójstwo chłopca, matka o to, że nie reagowała i nie pomogła synowi. Przebywają w areszcie, który został przedłużony do końca roku.

POWIĄZANE TEMATY

Są wyniki kontroli po śmierci Kamila z Częstochowy. "Brak podstaw do przypisania sądom beczynności"

8 czerwca 2023, 14:42

FACEBOOK

X

E-MAIL

KOPIUJ LINK

Krajowa Rada Sądownictwa opublikowała sprawozdanie z lustracji sądów w Olkuszu i w Częstochowie, związane ze śmiercią Kamila z Częstochowy. Stwierdzono w nim, że sądy postępowały prawidłowo. Konieczne są natomiast "zmiany systemowe". Pod dokumentem podpisali się sędzia dr Maciej Nawacki, sędzia Katarzyna Chmura i poseł na Sejm RP Bartosz Kownacki.

Tu mieszkał skatowany przez ojczyma Kamil z Częstochowy

<https://tvn24.pl/katowice/kamil-z-czestochowy-sad-przedluzyl-areszt-dla-ojczyma-podejznanego-o-zabojstwo-chlopca-i-matce-podejzanej-o-pomocnictwo-7364218>

<https://kobieta.onet.pl/dziecko/sa-wyniki-kontroli-po-smierci-kamila-z-czestochowy-brak-podstaw-do-przypisania-sadom/m3r9e9l>

Wybrane akty normatywne

- **USTAWA z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych** (Dz.U. Nr 98, poz. 1071)
- **USTAWA z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich** (Dz.U. poz. 1700: WspierResocNielU)
- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 r.** w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz.U. poz. 1064)
- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 czerwca 2003 r.** w sprawie regulaminu czynności w zakresie przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wzoru kwestionariusza tego wywiadu (nie stosowany w przypadku nieletnich)
- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 maja 2023 r.** w sprawie standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego (Dz.U. poz. 896)
- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2022 r.** w sprawie przeprowadzania wywiadów środowiskowych o nieletnich (Dz.U. poz. 2544)
- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2022 r.** w sprawie sprawowania nadzoru nad nieletnimi przez kuratorów sądowych, organizacje społeczne, pracodawców oraz osoby godne zaufania (Dz.U. poz. 2544)

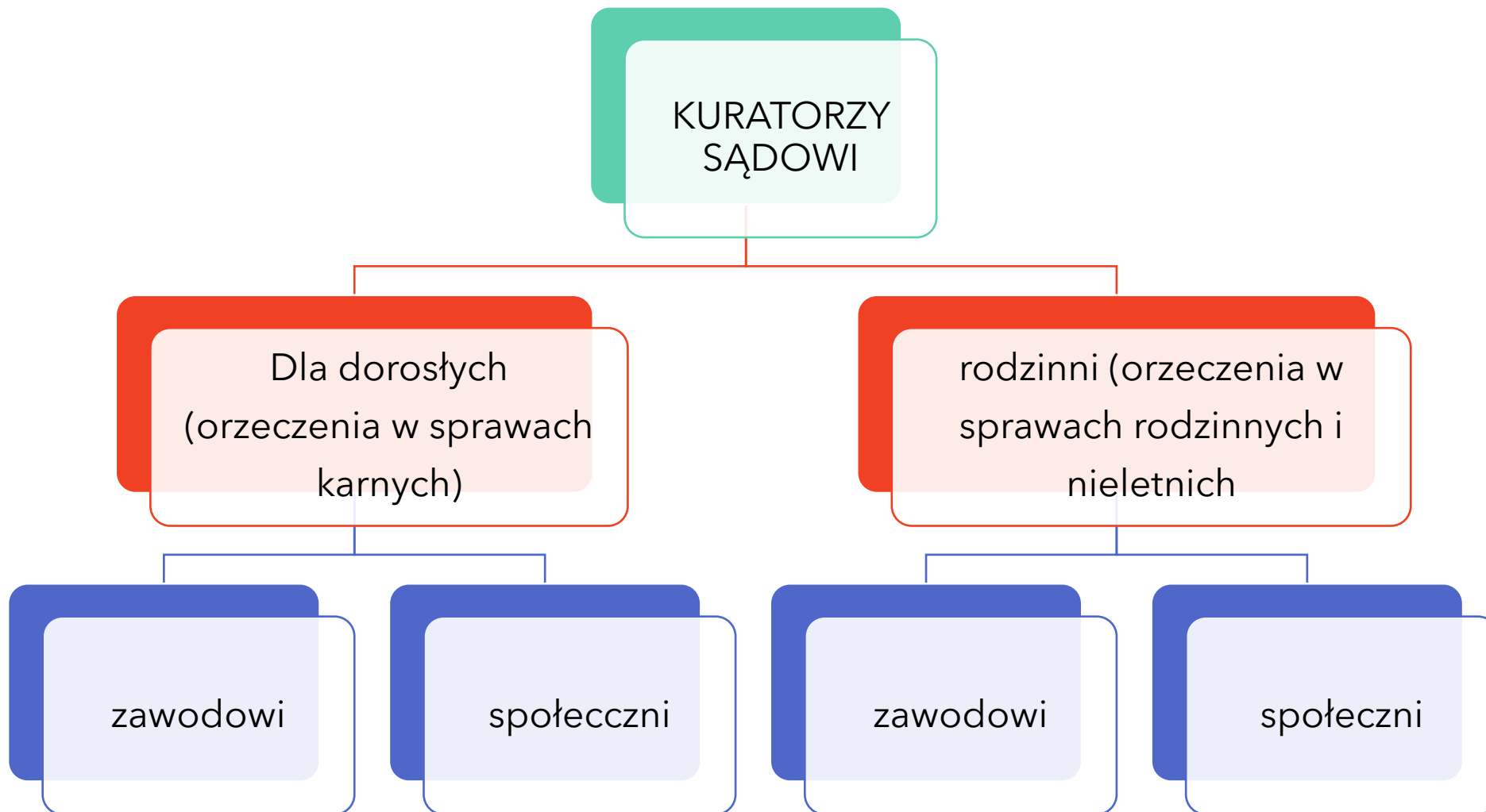
Historia kurateli w zarysie

- 7 lutego 1919 r. Naczelnik Państwa podpisał dekret o utworzeniu sądów dla nieletnich. (Dz.U. N r 14 poz. 171)
- Sądy pokoju dla nieletnich utworzono w miejscowościach: Warszawa, Łódź i Lublin). Przy sądach ustanowiono urzędy płatnych opiekunów sądowych powoływanych przez sędziów.
- Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu z dnia 26 lipca 1919 r. w przedmiocie urzędu sędziów dla nieletnich.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1929 r. w sprawie przekształcenia instytucji opiekunów sądowych na kuratorów nieletnich przy sądach grodzkich i przy sądach dla nieletnich.(Dz.U. nr 47 poz. 387)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1935 r. o kuratorach nieletnich wówczas wprowadzono kuratorów społecznych (bez stałej pensji, ale możliwość zwrotu wydatków)
- W 1949 r. utworzono 34 sądy dla nieletnich (początkowo sprawy karne i nieletnich, natomiast od 1953 r. także sprawy opiekuńcze).
- 1959 r. przy sądach nieletnich powołano zespoły społecznych kuratorów sądowych, w kolejnych latach wzmocnionych o kuratorów zawodowych.
- 1965 r. ustanowiono kuratorów dla dorosłych sprawców.
- Kolejny rozwój instytucji w następnych rozporządzeniach z 1973 r., 1986

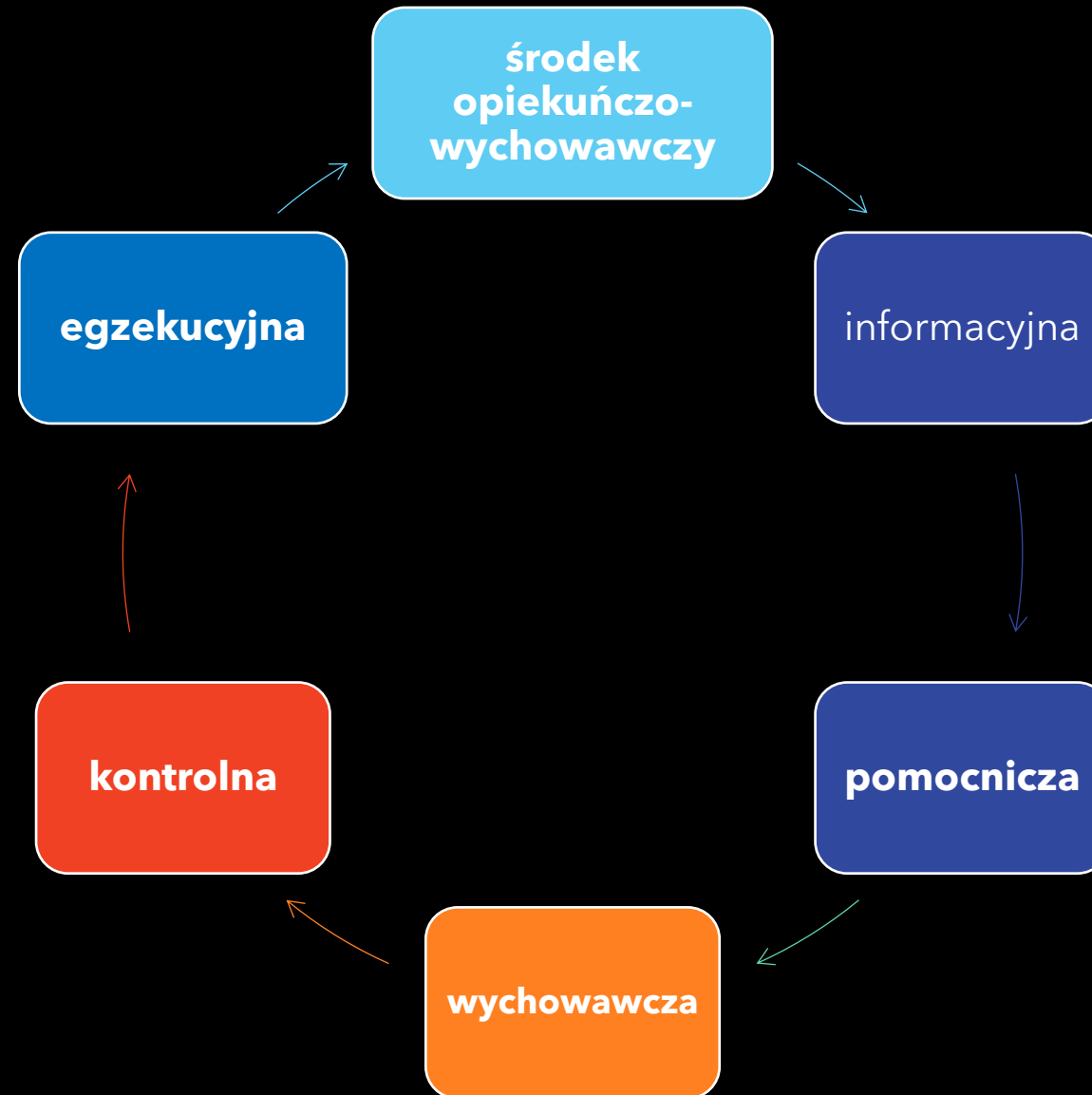
Wiadomości ogólne

Kurator sądowy jest funkcjonariuszem publicznym (art. 115 § 13 k.k.)

- Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Funkcje kurateli sądowej

Kto może być kuratorem?

zawodowym	społecznym
posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich	
jest nieskazitelnego charakteru,	
jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków kuratora zawodowego	
ukończył wyższe studia magisterskie z zakresu nauk pedagogiczno-psychologicznych, socjologicznych lub prawnych albo inne wyższe studia magisterskie i studia podyplomowe z zakresu nauk pedagogiczno-psychologicznych, socjologicznych lub prawnych	posiada co najmniej wykształcenie średnie i doświadczenie w prowadzeniu działalności resocjalizacyjnej, opiekuńczej lub wychowawczej
odbył aplikację kuratorską,	złożył informację z Krajowego Rejestru Karnego, która jego dotyczy.
zdał egzamin kuratorski	

Status kuratora sądowego (Ustawa o kuratorach sądowych)

(art. 9) Wykonując swoje obowiązki służbowe, kurator zawodowy ma prawo do:

- 1) odwiedzania w godzinach od 700 do 2200 osób objętych postępowaniem w miejscu ich zamieszkania lub pobytu, a także w zakładach zamkniętych;
- 2) żądania okazania przez osobę objętą postępowaniem dokumentu pozwalającego na stwierdzenie jej tożsamości;
- 3) żądania niezbędnych wyjaśnień i informacji od podopiecznych objętych dozorem, nadzorem lub inną formą kontroli zleconej przez sąd;
- 4) przeglądania akt sądowych i sporządzania z nich odpisów w związku z wykonywaniem czynności służbowych oraz dostępu do dokumentacji dotyczącej podopiecznego i innych osób objętych postępowaniem;
- 5) żądania od Policji oraz innych organów lub instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, stowarzyszeń i organizacji społecznych w zakresie ich działania, a także od osób fizycznych pomocy w wykonywaniu czynności służbowych.

Zawodowy kurator sądowy obowiązany jest do:

- 1) występowania w uzasadnionych wypadkach z wnioskiem o zmianę lub uchylenie orzeczonego środka;
- 2) przeprowadzania na zlecenie sądu lub sędziego wywiadów środowiskowych;
- 3) współpracy z właściwym samorządem i organizacjami społecznymi, które statutowo zajmują się opieką, wychowaniem, resocjalizacją, leczeniem i świadczeniem pomocy społecznej w środowisku otwartym;
- 4) organizacji i kontroli pracy podległych kuratorów społecznych oraz innych osób, uprawnionych do wykonywania dozorów lub nadzorów;
- 5) sygnalizowania sądowi przyczyn przewlekłości postępowania wykonawczego lub innych uchybień w działalności pozasądowych podmiotów wykonujących orzeczone środki.

Zadania zawodowego kuratora sądowego

- Zawodowy kurator sądowy sprawuje osobiście nadzór w sprawach trudnych lub wymagających niezwłocznego podjęcia czynności.
- Kurator sądowy organizuje i prowadzi działania mające na celu pomoc nieletniemu w zmianie nagannych zachowań i postaw, w kierunku postaw społecznie pożądanych.
- Zawodowy kurator sądowy kontroluje osobiście wykonywanie środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 2, w sprawach trudnych lub wymagających niezwłocznego podjęcia czynności.
- Kurator sądowy, któremu powierzono sprawowanie nadzoru nad nieletnim lub który został zobowiązany do kontrolowania wykonywania środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 2, powinien niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni, nawiązać kontakt z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem i poinformować ich o prawach i obowiązkach wynikających z zastosowanych środków wychowawczych.
- Kurator sądowy jest obowiązany do składania sądowi rodzinnemu okresowych sprawozdań z przebiegu nadzoru oraz sprawozdań z kontrolowania wykonywania środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 2.
- Kurator sądowy, któremu powierzono sprawowanie nadzoru nad nieletnim lub który został zobowiązany do kontrolowania wykonywania środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 2, ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia sądu rodzinnego o zdarzeniach, które mogą wymagać ingerencji tego sądu, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359), oraz o podejrzeniu dopuszczenia się przez nieletniego czynu zabronionego lub o innym rażącym naruszeniu przez niego porządku prawnego.

Zadania zawodowego kuratora sądowego (art. 155 WspierResocNielU)

Kurator sądowy:

- 1) sprawuje nadzór nad nieletnim;
- 2) kontroluje wykonywanie środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 2, albo środka, o którym mowa w art. 18 ust. 1 - gdy wynika to z postanowienia sądu rodzinnego;
- 3) organizuje i kontroluje wykonywanie przez nieletniego zobowiązania do wykonania prac społecznych.
- 3. Do zakresu działania kuratora sądowego należy w szczególności:
 - 1) kontrolowanie zachowania nieletniego w okresie sprawowania nadzoru kuratora sądowego;
 - 2) nawiązanie i utrzymywanie kontaktu z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem;
 - 3) wzywanie nieletniego, jego rodziców lub opiekuna do stawienia się w siedzibie zespołu kuratorskiej służby sądowej;
 - 4) odwiedzanie osób, których dotyczy postępowanie, w miejscu ich zamieszkania lub pobytu;
 - 5) żądanie niezbędnych informacji i wyjaśnień od nieletniego, jego rodziców lub opiekuna oraz udostępniania przez nich niezbędnej dokumentacji;
 - 6) nawiązanie i utrzymywanie kontaktu z rodziną, szkołą, środowiskiem lub pracodawcą nieletniego;
 - 7) współdziałanie z właściwymi organizacjami i instytucjami w zakresie poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego oraz w zakresie nauki i zatrudnienia nieletniego;
 - 8) przeglądanie akt sądowych i sporządzanie z nich odpisów lub kopii;
 - 9) zaznajamianie się z innymi niezbędnymi źródłami informacji o nieletnim;
 - 10) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych;

Zadania zawodowego kuratora sądowego (art. 155 WspierResocNielU)

- 11) zasięganie i gromadzenie niezbędnych informacji o nieletnim i jego środowisku od Policji, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, placówek oświatowych, w tym oświatowo-wychowawczych, pracodawców, organizacji i instytucji oraz współpraca z tymi podmiotami;
- 12) zwracanie się do pokrzywdzonych oraz innych podmiotów o informacje o sposobie, zakresie i terminie realizacji zobowiązań do określonego postępowania nałożonych na nieletniego lub zobowiązań nałożonych na rodziców albo opiekuna nieletniego;
- 13) podejmowanie, na zarządzenie sędziego rodzinnego, innych czynności niezbędnych dla prawidłowego wykonywania środków wychowawczych;
- 14) składanie wniosków o zmianę lub uchylenie zastosowanego wobec nieletniego środka tymczasowego, o którym mowa w art. 44 pkt 2;
- 15) składanie wniosków o zmianę lub uchylenie środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 5, lub którego wykonywanie kurator sądowy kontroluje;
- 16) składanie wniosku o zarządzenie umieszczenia w zakładzie poprawczym nieletniego, wobec którego w okresie próby zastosowano środek wychowawczy, o którym mowa w art. 7 pkt 5, lub którego wykonywanie kurator sądowy kontroluje;
- 17) składanie wniosków o zmianę lub uchylenie środka, o którym mowa w art. 18 ust. 1, którego wykonywanie kurator sądowy kontroluje;
- 18) udział w posiedzeniach dotyczących nieletniego, wobec którego zastosowano środek wychowawczy, o którym mowa w art. 7 pkt 5, lub którego wykonywanie kurator sądowy kontroluje;
- 19) pozyskiwanie, w miarę możliwości, podmiotów, na rzecz których nieletni mogą wykonywać prace społeczne.

Czy nadzory kuratorskie są efektywne

- **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 maja 2023 r.** w sprawie standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego
- Czy kuratela sądowa pędzi czy kuleje?

Załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 maja 2023 r. (Dz. U. poz. 896)

STANDARDY OBCIĄŻENIA PRACĄ KURATORA ZAWODOWEGO

I. Standard obciążenia pracą kuratora zawodowego dla dorosłych

Lp.	Rodzaje zadań	Liczba zadań
1	Zadania, o których mowa w § 2 pkt 1–4, w tym:	do 140 w realizacji
	a) dozory wykonywane osobiście	od 5 do 20 w realizacji
	b) dozory powierzone kuratorom społecznym	do 35 w realizacji
	c) zadania związane z organizowaniem i kontrolowaniem kary ograniczenia wolności i pracy społecznie użytecznej	do 80 w realizacji
	d) inne zadania	do 100 w realizacji
2	Zrealizowane osobiście wywiady środowiskowe oraz zebrane osobiście informacje na podstawie art. 43h § 4 k.k.w.	od 1 do 10 zrealizowanych w miesiącu

II. Standard obciążenia pracą kuratora zawodowego rodzinnego

Lp.	Rodzaje zadań	Liczba zadań
1	Zadania, o których mowa w § 3 pkt 1–3, w tym:	do 90 w realizacji
	a) nadzory wykonywane osobiście	od 5 do 20 w realizacji
	b) nadzory powierzone kuratorom społecznym	do 65 w realizacji
	c) inne zadania	do 15 w realizacji
2	Zrealizowane osobiście wywiady środowiskowe	od 1 do 15 zrealizowanych w miesiącu

Wywiad środowiskowy - definicja

- Całokształt czynności zmierzających do uzyskania jak największej ilości informacji których efektem jest opracowanie sprawozdania zawierającego dane osobowe, treść rozmów przeprowadzonych w środowisku nieletniego, opis sytuacji majątkowej i mieszkaniowej, często z załączoną dokumentacją i zakończonych wnioskami osoby przeprowadzającymi wywiad co do dalszego postępowania.
- Diagnoza i zespół postulatów, które po skonfrontowaniu przez sąd z pozostałym materiałem dowodowym będą stanowić podstawę podjętej później decyzji.

Wywiad środowiskowy – art. 62 WychResNielU

- **Art. 62.** 1. W celu ustalenia danych dotyczących nieletniego i jego środowiska, obejmujących właściwości i warunki osobiste nieletniego, zachowywanie się nieletniego, jego warunki wychowawcze i życiowe, w tym sytuację rodzinną i bytową rodziny, przebieg nauki lub pracy nieletniego i sposób spędzania czasu wolnego, jego kontakty środowiskowe, stosunek do niego rodziców lub opiekunów nieletniego, podejmowane oddziaływania wychowawcze, stan zdrowia i uzależnienia nieletniego, sąd rodzinny zleca kuratorowi sądowemu przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.
- 2. W wyjątkowych przypadkach przeprowadzenie wywiadu środowiskowego może być zlecone: 1) opiniodawczym zespołom sądowych specjalistów - jeżeli zachodzi potrzeba wydania opinii o nieletnim;
- 2) pracownikom pedagogicznym młodzieżowych ośrodków wychowawczych, okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych lub schronisk dla nieletnich - jeżeli zachodzi potrzeba wydania opinii o nieletnim lub w celu sprawdzenia zachowywania się nieletniego oraz warunków wychowawczych i bytowych, w jakich nieletni przebywa albo będzie przebywał poza młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym, okręgowym ośrodkiem wychowawczym, zakładem poprawczym lub schroniskiem dla nieletnich.
- 3. Zlecając przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, sąd rodzinny określa zakres i termin jego przeprowadzenia.
- 4. Osoba przeprowadzająca wywiad środowiskowy jest obowiązana zachować w tajemnicy wszystkie okoliczności, o których dowiedziała się w związku z przeprowadzeniem wywiadu.
- 5. Dane o osobach, które dostarczyły informacji w ramach wywiadu środowiskowego, ujawnia się tylko na żądanie sądu rodzinnego.
- 6. Osoby, które dostarczyły informacji w ramach wywiadu środowiskowego, mogą być w razie potrzeby przesłuchane w charakterze świadków.
- 7. W celu ustalenia danych dotyczących nieletniego, o których mowa w ust. 1, w przypadku gdy nieletni przebywa w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub domu pomocy społecznej, sąd rodzinny może, w miejsce zlecenia przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, zwrócić się do właściwego podmiotu o informację o nieletnim.

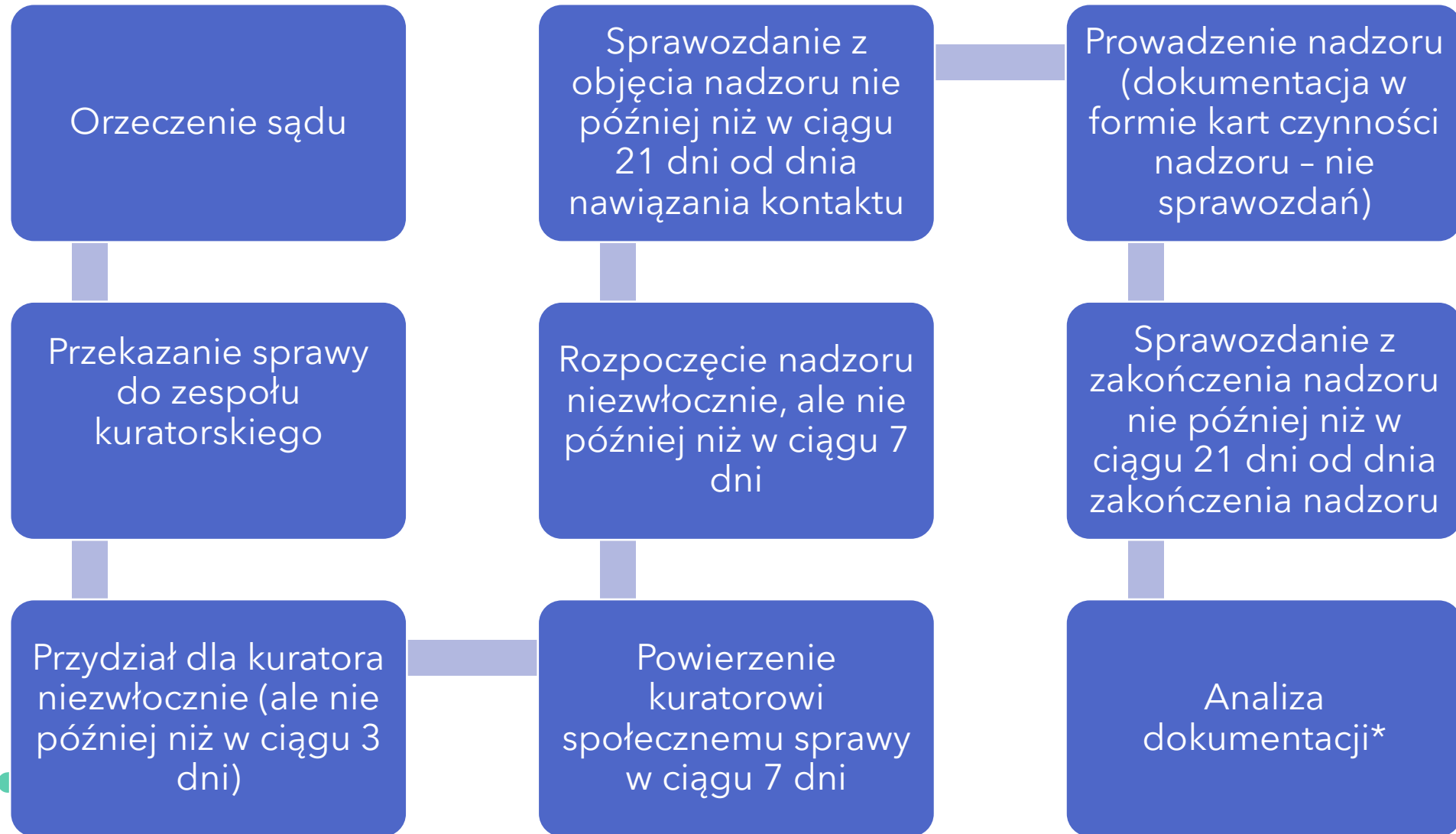
Wywiad środowiskowy – art. 63 WychResNielU

- **Art. 63.** ust. 1. Wywiad środowiskowy przeprowadza się w porze dziennej. Za porę dzienną uważa się czas od godziny 7 do godziny 22.
- 2. Wywiad środowiskowy przeprowadza się w miejscu zamieszkania lub pobytu nieletniego, jego rodziców lub opiekuna. Wywiad środowiskowy może być także przeprowadzony w szkole, do której nieletni uczęszcza, lub w miejscu pracy nieletniego.
- 3. Osoba przeprowadzająca wywiad środowiskowy może żądać niezbędnych wyjaśnień i informacji dotyczących okoliczności objętych zleceniem jego przeprowadzenia.
- 4. Na żądanie kuratora sądowego albo osoby przeprowadzającej wywiad środowiskowy, o której mowa w art. 62 ust. 2, w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa, Policja jest obowiązana udzielić jej pomocy przy wykonywaniu zadań związanych z przeprowadzaniem wywiadu środowiskowego. Udzielenie pomocy przez Policję polega na zapewnieniu kuratorowi sądowemu albo osobie przeprowadzającej wywiad środowiskowy, o której mowa w art. 62 ust. 2, bezpieczeństwa osobistego, dostępu do miejsca przeprowadzania wywiadu oraz porządku w tym miejscu.
- 5. Z przeprowadzenia wywiadu środowiskowego osoba przeprowadzająca wywiad sporządza sprawozdanie, które niezwłocznie składa sądowi rodzinnemu.
- 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb przeprowadzania wywiadów środowiskowych o nieletnich oraz szczegółowy sposób ich dokumentowania, mając na uwadze konieczność ustalenia niezbędnych danych dotyczących nieletniego i jego środowiska.

Nadzór kuratora rodzinnego (KurSqdU)

- Powierzenie kuratorowi sądowemu sprawowania nadzoru powinno nastąpić bezzwłocznie, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia albo od dnia zwrotu akt sądowi I instancji lub otrzymania orzeczenia do wykonania.
- Przebieg nadzoru i podejmowane na bieżąco czynności kurator rodzinny dokumentuje w karcie czynności nadzoru, prowadzonej osobno dla każdego podopiecznego, w której wpisuje datę, miejsce i rodzaj czynności, uzyskane dokumenty i informacje oraz ich źródła, a także własne uwagi i zamierzenia w zakresie sprawowania nadzoru.
- Kurator rodzinny składa sądowi pierwsze sprawozdanie z objęcia nadzoru, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia nawiązania kontaktu z podopiecznym, kolejne zaś sprawozdania z przebiegu nadzoru - na żądanie sądu lub w terminach określonych przez sąd.
- W sprawozdaniu z objęcia nadzoru kurator rodzinny przedstawia diagnozę środowiskową, zamierzenia resocjalizacyjne, metody prowadzenia nadzoru, warunki osobiste i bytowe podopiecznego, zadania do realizacji, prognozę resocjalizacyjną oraz podaje źródła informacji o podopiecznym.
- W sprawozdaniu z zakończenia nadzoru kurator rodzinny opisuje jego przebieg, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji planu pracy z podopiecznym oraz oceny wykonania obowiązków i postawy podopiecznego w okresie nadzoru.

Wykonanie zlecenia wywiadu środowiskowego

Procedura przeprowadzania wywiadu środowiskowego

- **§ 261. ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych**
- „W sprawach, w których wykonanie orzeczenia sądu rodzinnego należy do kuratora sądowego, po wszczęciu postępowania wykonawczego odpis orzeczenia przekazuje się do zespołu kuratorskiej służby sądowej w celu jego wykonania i wydaje stosowne zarządzenia.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2022 r. w sprawie przeprowadzania wywiadów środowiskowych o nieletnich (Dz.U. poz. 2544)

- Jeżeli przeprowadzenie wywiadu zlecono kuratorowi sądowemu, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej niezwłocznie dokonuje rozdziału zleceń przeprowadzenia wywiadu z uwzględnieniem podziału terytorialnego i obciążenia pracą.
- Zawodowy kurator sądowy może powierzyć przeprowadzenie wywiadu społecznemu kuratorowi sądowemu w terminie 7 dni od dnia przekazania mu zlecenia przez kierownika zespołu.
- Wywiad przeprowadza się w terminie 21 dni od dnia wpływu zlecenia do zespołu kuratorskiej służby sądowej, siedziby opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego, okręgowego ośrodka wychowawczego, zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich, chyba że w zleceniu przeprowadzenia wywiadu określono inny termin.
- Osoba przeprowadzająca wywiad ma obowiązek przedstawić się z imienia i nazwiska oraz poinformować nieletniego i jego rodziców lub opiekuna o: 1) pełnej nazwie i adresie instytucji, którą reprezentuje; 2) celu przeprowadzenia wywiadu.
- Jeżeli przeprowadzenie wywiadu zostało powierzone społecznemu kuratorowi sądowemu, przedkłada on sprawozdanie z wywiadu zawodowemu kuratorowi sądowemu w terminie 7 dni od dnia jego przeprowadzenia. Zawodowy kurator sądowy po zaakceptowaniu sprawozdania społecznego kuratora sądowego składa je niezwłocznie sądowi rodzinnemu.

Co zawiera sprawozdanie kuratora

W toku wywiadu ustala się okoliczności objęte zleceniem jego przeprowadzenia, w tym:

- 1) podstawowe informacje o nieletnim: a) imię i nazwisko, b) datę i miejsce urodzenia, c) miejsce zamieszkania lub pobytu; 2) dodatkowe informacje o nieletnim: a) zachowywanie się nieletniego, b) warunki wychowawcze, c) stan zdrowia, d) przebieg nauki lub pracy, e) sposób spędzania czasu wolnego, f) kontakty z rówieśnikami i innymi osobami mogącymi mieć wpływ na zachowanie nieletniego; 3) imiona i nazwiska rodziców nieletniego i zamieszkujących z nimi osób oraz stosunek rodziców lub opiekunów do nieletniego, podejmowane oddziaływania wychowawcze, konflikty istniejące w rodzinie.
- 2. W toku wywiadu środowiskowego należy uwzględniać również informacje dotyczące sytuacji materialnej rodziców lub opiekunów nieletniego oraz warunków bytowych rodziny nieletniego.
- Sprawozdanie z wywiadu zawiera: 1) dane o nieletnim, jego rodzicach lub opiekunach:
 - a) datę i miejsce urodzenia, b) miejsce nauki lub miejsce pracy, c) numer telefonu lub telefaksu lub adres poczty elektronicznej umożliwiający kontakt z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunami; 2) informacje o sytuacji osobistej, rodzinnej oraz o warunkach bytowych nieletniego i jego rodziców lub opiekunów, w tym o:
 - a) sposobie realizowania przez nieletniego obowiązku nauki,
 - b) wysokości uzyskiwanych dochodów i ich źródłach,
 - c) stanie zdrowia nieletniego, w tym o ujawnionych uzależnieniach,
 - d) funkcjonowaniu nieletniego i jego kontaktach w środowisku;
 - 3) informację o przebiegu dotychczasowych nadzorów i kontrolowania wykonywania środka wychowawczego, o którym mowa w art. 7 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, lub środka, o którym mowa w art. 18 ust. 1 tej ustawy;
 - 4) informację o osobie przeprowadzającej wywiad, jej czytelny podpis, datę przeprowadzenia wywiadu i datę sporządzenia sprawozdania z wywiadu.

Konsekwencje braku współpracy z kuratorem

- **§ 6.1. Rozporządzenia z 2022 r.** Kurator zawodowy może złożyć do sądu wnioski o zmianę lub uchylenie środka wychowawczego zastosowanego wobec nieletniego, o zarządzenie umieszczenia nieletniego w zakładzie poprawczym lub o wezwanie nieletniego, jego rodziców lub opiekuna na posiedzenie sądu, jeżeli nieletni, jego rodzice lub opiekun:
 - 1) bez należytego usprawiedliwienia nie stawia się na powtórne wezwanie;
 - 2) uniemożliwiają kuratorowi sądowemu nawiązywanie kontaktu z nieletnim;
 - 3) odmawiają udzielenia informacji lub wyjaśnień bez podania uzasadnienia;
 - 4) udzielają informacji lub wyjaśnień nieprawdziwych.
- 2. Jeżeli nadzór nad nieletnim został powierzony kuratorowi społecznemu, przedkłada on wnioski, o których mowa w ust. 1, kuratorowi zawodowemu, który po zaakceptowaniu przedłożonych wniosków przekazuje je sądowi nie później niż w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

Jak pracuje kurator?

- **§ 7 ust. 1. Rozporządzenia z 2022 r.** Kurator sądowy, sprawując nadzór nad nieletnim:
 - 1) zaznajamia się z aktami sprawy nieletniego i innymi niezbędnymi źródłami informacji o nieletnim, w tym z przebiegiem dotychczasowych nadzorów oraz kontroli wykonania obowiązków, o których mowa w art. 7 pkt 2, art. 18 ust. 1 i art. 44 pkt 9 ustawy;
 - 2) rozpoznaje i diagnozuje sytuację osobistą, rodzinną i środowiskową nieletniego oraz analizuje dotychczas stosowane środki wychowawcze i przyczyny ich nieskuteczności;
 - 3) planuje metody kontroli i dokonuje wyboru środków oddziaływań wobec nieletniego;
 - 4) utrzymuje kontakt z nieletnim oraz udziela mu niezbędnej pomocy w postaci informacji i wskazówek w rozwiązywaniu problemów życiowych, a zwłaszcza w podjęciu i zorganizowaniu nauki, pracy, leczenia lub terapii;
 - 5) nawiązuje i utrzymuje kontakt, osobiście lub w sposób określony w przepisie § 4 ust. 3, z rodzicami albo opiekunem nieletniego, członkami rodziny nieletniego, osobami ze środowiska nieletniego;
 - 6) pomaga rozwiązywać zdiagnozowane problemy utrudniające resocjalizację i kontrolę nieletniego;
 - 7) kontroluje zachowanie nieletniego osobiście przez wizyty w miejscu jego zamieszkania lub pobytu;
 - 8) w razie potrzeby nawiązuje i utrzymuje kontakt z rodziną nieletniego, szkołą, jego środowiskiem oraz z pracodawcą, przez wizyty osobiste lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość;
 - 9) w razie potrzeby nawiązuje kontakt i współpracuje z właściwymi organizacjami i instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną, pośrednictwem pracy, leczeniem lub oddziaływaniem terapeutycznym;
 - 10) w razie potrzeby zasięga i gromadzi niezbędne informacje o nieletnim i jego środowisku od Policji, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, placówek oświatowych i oświatowo-wychowawczych, pracodawców, organizacji i instytucji oraz współpracuje z tymi podmiotami;
 - 11) sporządza i prowadzi w sposób czytelny dokumentację ze sprawowanego nadzoru nad nieletnim, w miarę możliwości wykorzystując system informatyczny.

Status sądowego kuratora zawodowego

§ 7 ust. 2. Rozporządzenia z 2022 r. Kurator sądowy może żądać od nieletniego, jego rodziców lub opiekuna:

- 1) udzielenia niezbędnych informacji o sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej i środowiskowej nieletniego oraz umożliwienia zapoznania się z jego warunkami bytowymi;
- 2) udzielenia informacji i udostępnienia dokumentacji, dotyczących wykonywania nałożonych obowiązków;
- 3) informowania o zmianie miejsca nauki, pracy, leczenia lub terapii nieletniego;
- 4) stosowania się do zaleceń, wskazówek i zobowiązań wynikających z zaplanowanych oddziaływań wobec nieletniego oraz aktywnej współpracy w tym zakresie.

§ 9 Rozporządzenia z 2022 r. 1. Kurator zawodowy przyjmuje od kuratora społecznego i analizuje pod kątem stosownego wykorzystania informacje o okolicznościach uzasadniających podjęcie czynności, w szczególności w zakresie wystąpienia z wnioskami o:

- 1) zmianę orzeczenia sądu;
- 2) dopuszczenie kuratora społecznego do udziału w posiedzeniu sądu w postępowaniu wykonawczym, jeżeli jego udział może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia.

2. Kurator zawodowy, jeżeli uzna, że jest to konieczne, podejmuje bezzwłocznie czynności w sprawie nadzoru sprawowanego przez kuratora społecznego.

• **§ 8 Rozporządzenia z 2022 r.** Kurator zawodowy:

- 1) kontroluje prawidłowość i efektywność sprawowania nadzoru, wykonywania innych czynności zleconych kuratorom społecznym;
- 2) udziela pomocy kuratorom społecznym, zwłaszcza przez udzielanie instruktażu w zakresie metod i form pracy;
- 3) przeprowadza co najmniej raz w roku, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od powierzenia sprawowania nadzoru kuratorowi społecznemu, wywiad środowiskowy w stosunku do nieletniego w celu kontroli sprawowania nadzoru przez kuratora społecznego;
- 4) pozyskuje osoby do pełnienia funkcji kuratora społecznego;
- 5) informuje kierownika zespołu o nieprawidłowym wypełnianiu powierzonych funkcji przez kuratora społecznego.

Dokumentacja pracy kuratorskiej

- **Sprawozdanie z objęcia nadzoru nad nieletnim**

- Kurator zawodowy składa sądowi sprawozdanie z objęcia nadzoru nad nieletnim nie później niż w terminie 21 dni od dnia nawiązania pierwszego kontaktu z nieletnim, a kolejne sprawozdania z przebiegu nadzoru nad nieletnim - w terminach określonych przez sąd lub na żądanie sądu.
- Jeżeli nadzór nad nieletnim został powierzony kuratorowi społecznemu, przedkłada on sprawozdanie z objęcia nadzoru nad nieletnim kuratorowi zawodowemu nie później niż w terminie 21 dni od dnia nawiązania pierwszego kontaktu z nieletnim, a kolejne sprawozdania z przebiegu nadzoru nad nieletnim - w terminach określonych przez sąd lub na żądanie sądu. Kurator zawodowy po zaakceptowaniu sprawozdania kuratora społecznego składa to sprawozdanie sądowi nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.
- Niezwłocznie po powierzeniu sprawy do prowadzenia, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia powierzenia sprawy do prowadzenia, kurator zawodowy wzywa nieletniego i jego rodziców albo tego z rodziców, pod którego stałą pieczęć nieletni faktycznie pozostaje, albo opiekuna nieletniego do stawiennictwa w siedzibie zespołu w celu skierowania nieletniego do wykonywania prac społecznych.
- 2. W czasie pierwszego kontaktu z nieletnim kurator zawodowy przeprowadza z nim rozmowę, podczas której poucza go o prawach i obowiązkach wynikających z orzeczonego środka wychowawczego, informuje o konsekwencjach uchylania się od jego wykonania, zbiera niezbędne informacje o nieletnim w związku z zastosowanym środkiem wychowawczym.

Dokumentacja pracy kuratorskiej

Sprawozdanie z objęcia nadzoru nad nieletnim zawiera w szczególności:

- 1) dane o nieletnim, jego rodzicach lub opiekunie:
- a) datę i miejsce urodzenia nieletniego, b) miejsce nauki lub miejsce pracy nieletniego, c) numer telefonu lub adres poczty elektronicznej umożliwiający kontakt z nieletnim, jego rodzicami lub opiekunem;
- 2) informacje o sytuacji osobistej, rodzinnej oraz o warunkach bytowych nieletniego, jego rodziców lub opiekuna oraz o jego stosunku do nadzoru i nałożonych obowiązków, w tym o: a) sposobie realizowania przez nieletniego obowiązku nauki,
- b) wysokości uzyskiwanych dochodów i ich źródłach, c) stanie zdrowia nieletniego, w tym o ujawnionych uzależnieniach oraz problemach rozwojowych, d) funkcjonowaniu nieletniego i jego kontaktach w środowisku;
- 3) informacje o przebiegu dotychczasowych nadzorów i kontroli wykonania obowiązków, o których mowa w art. 7 pkt 2, art. 18 ust. 1 i art. 44 pkt 9 ustawy; 4) informacje o zamierzeniach profilaktyczno-resocjalizacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych;
- 5) metody sprawowania nadzoru nad nieletnim i kontroli zachowania nieletniego; 6) plan pracy z nieletnim; 7) źródła informacji o nieletnim i datę pozyskania informacji; 8) sygnaturę akt prowadzonej sprawy; 9) imię i nazwisko sporządzającego sprawozdanie oraz datę jego sporządzenia.

sygn. akt III NwK 212/11/P Kraków, dnia 13 sierpnia 2010 r. Kurator zawodowy mgr Beata Baranowska Kurator społeczny Paweł Czarnecki SPRAWOZDANIE Z WYWIADU ŚRODOWISKOWEGO I Z OBJĘCIA NAZDORU DO SPRAWY NIELETNIEGO Imię i nazwisko: Jakub Rostocki Zamieszkałego: Kraków, ul. Wójcowska 131/1 Wywiad przeprowadzono – W miejscu zamieszkania 13 sierpnia 2009 r. Informacji udzielił – ojciec nieletniego Łukasz Rostocki OGÓLNE DANE OSOBOWE DOTYCZĄCE NIELETNIEGO 1. Nazwisko i imię – Jakub Rostocki 2. Data i miejsce urodzenia – 14 maja 1998 r. W Krakowie 3. Miejsce zamieszkania – Kraków, ul. Wójcowska 131/12 4. Szkola – Gimnazjum nr 18 im. Króla Bolesława Chrobrego 5. Adres szkoły – ul. Wójcowska 2 w Krakowie, tel. tel. (012) 542-13-83 6. Klasa – druga 7. Opóźnienia w nauce – brak 8. Zmiana szkoły – nie dotyczy 9. Praktyka zawodowa (praca) – nie dotyczy 10. Stan zdrowia – wg oświadczenia ojca zdrowy 11. Wcześniej stosowane środki wychowawcze – brak OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NIELETNIEGO (przebieg nauki i szkolnej lub pracy, motywacja do nauki, w domu, w szkole, w środowisku, kontakty z rówieśnikami lub innymi osobami, reakcje na sytuacje, sposób spędzania wolnego czasu, zainteresowania, stan zdrowia, dotychczasowe osiągnięcia, wyniki oceniania) III NwK 212/11/P sierpień 2010 1/4	Nieletni uczęszczał do przedszkola w kł. „09”, a następnie do Szkoły Podstawowej nr 22 mieszczącej się przy ul. Jaworskiej 23, obecnie pobiera nauki w II kl. Gimnazjum nr 18. Jakub do szkoły uczęszcza w miarę poprawnie, nie ma większych problemów z frekwencją. Wyniki jego nauce są na dobrym poziomie, na koniec roku uzyskał średnią 4,1. W ciągu roku szkolnego praktycznie zupełnie się nie uczy, ojciec twierdzi, że spokojnie mógłby być bardzo dobrym uczniem. Ojciec twierdzi, że tylko czasem poświęca czas na naukę, na co dzieci odrzuca jedynie pisemne zadania. Matka jest w stałym kontakcie z wychowawcą, poza zadaniami i dniami otwartymi jest w szkole u wychowawcy w każdy wtorek, tak aby na bieżąco monitorować zachowanie i obecność syna w miejscu zamieszkania, w środowisku, nieletni utrzymuje bliskie kontakty tylko z dwoma lub trzema kolegami. Czas wolny po szkole spędza w domu. Dawniej trenował koszykówkę i chodził na kółko modelarskie. Obecnie korzysta tylko z lekcji dodatkowych języka angielskiego. Interesuje się sportem, pływa jeździ na nartach, lubi muzykę, pracę z komputerem, chętnie majsterkuje. Ojciec twierdzi, że syn do zarzucanego mu czynu nieletni przyszedł się, jest tym incydentem mocno zawstydzony i z zachowania wnioskować można, że rozumie jego znaczenie. DANE O RODZICACH (OPIEKUNACH) 1. Nazwisko, imię, wiek, wykształcenie: ojciec (opiekun) – Zygmunt Rostocki, ur. 19 listopada 1921 r. w Krakowie, wykształcenie średnie (licencjat ogólnokształcący); studiował kulturznawstwo specjalność studia porównawcze cywilizacji na Wydziale Historii UJ matka (opiekunka) – Jagna Rostocka, ur. 9 maja 1961 r. w Krakowie, wykształcenie wyższe, księgowa. 2. Miejsce pracy, wysokość zarobków: ojciec (opiekun) – prowadzi własną działalność gospodarczą w jubilerstwie i wynajmuje mieszkanie zarabia około 2900 zł netto. matka (opiekunka) – nie pracuje 3. Stan zdrowia ojciec – zdrowy, leczony psychiatrycznie, neurologicznie, odwykowo. matka – zdrowa, nie leczona psychiatrycznie, neurologicznie, odwykowo. 4. Uzależnienia i karalność: ojciec (opiekun) – brak, niekarany matka (opiekunka) – brak, niekarana III NwK 212/11/P sierpień 2010 2/4	OGÓLNE DANE O RODZENSTWIE ☐ Mirosława Bieda ur. 23 lipca 1983r w Krakowie, córka z pierwszego małżeństwa żony, studiując politologię w Krakowskiej Akademii im. Łukasza Frycza Modzelewskiego. SITUACJA RODZINNO WYCHOWAWCZA (rodzina – pełna, niepełna, zrehabilitowana, wzajemne relacje w rodzinie, relacje między rodzicami, stosunek do nieletniego i podejmowane oddziaływania wychowawcze – system kar i nagród, kontakty ze szkołą, kontrolowanie sposobu spędzania wolnego czasu, inne – stosunek nieletniego do rodziców, relacje nieletniego z rodzeństwem) Nieletni wychowuje się w rodzinie pełnej o tradycjach katolickich i takim samym systemie wartości. Dla jego matki jest to drugi związek małżeński, zawarty w 1995 r., z pierwszego małżeństwa ma starszego syna. Wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny nie budzą zastrzeżeń. Chłopcy mają dużo szacunku do matki i ojca, a ci przekazują im cały wachlarz pozytywnych uczuć i emocji. Przekłada się to na atmosferę w domu pełną spokoju, zrozumienia i tolerancji. W domu nie stosuje się kar cielesnych, a jedynie dużo się rozmawia i spędza wspólnie wolne chwile – nieletni dostaje 20 zł kieszonekowi tygodniowo. Matka jako bardziej dyspozycyjna utrzymuje stały kontakt ze szkołą i wychowawcą nieletniego. Dzięki temu stale monitoruje jego frekwencję i wyniki nauce. Nieletni zawsze pyta rodziców o porównanie wyjścia z domu, informując jednocześnie o celu i czasie powrotu, chociaż nie zawsze dochowuje ustalonych wcześniej warunków. Nieletni obiad je w domu, do szkoły dostaje drobne kwoty na drugie śniadania, obecnie w ramach kary nie dysponuje kieszonkowym. Ma również zakaz korzystania z komputera i telefonu komórkowego, wakacje spędził z u cioci w Michałowicach i aktualnie z matką na trzytygodniowym wypoczynku na Słowacji. Ojciec twierdzi, że w ostatnich czasie relacje Jakuba z nim pogorszyły się, gdyż nieletni wykazuje oznaki młodzieńczego buntu. Jego problemy z prawem skutkiem zadawania się z podejrzany z towarzyszem – rodzice zabraniają mu się spotykać z kolegami, którzy mają na niego zły wpływ, jednak całkowicie odizolowanie jest niemożliwe, gdyż częściej z nich, są to koledy z klasy. WARUNKI MIESZKANIOWE I MATERIALNE RODZINY 1. Mieszkanie – rodzina zajmuje mieszkanie bloku na pierwszym piętrze (ok. 95m²). 2. Łożko pokoi – 54, kuchnia – 1, łazienka z WC – 1 III NwK 212/11/P sierpień 2010 3/4	3. Łożko osób – 4, w tym obcych – nie ma 4. Dochody rodziny – pensje rodziców. 5. Formy pomocy udzielanej rodzinie – nie korzystają z pomocy MOPS-u 6. Stan sanitarno-higieniczny mieszkania (domu) – mieszkanie jest w pełni urealniane Jest sprzęt AGD i RTV. Ogólnie warunki bardzo dobre. Wszystkie pomieszczenia mieszkalne były posprzątane, w najbliższym czasie zakończy się cykl czyszczenia. Koszty utrzymania mieszkania wynoszą około 2300 zł miesięcznie (czynsz 1650 zł, elektryczność 460 zł, tyle samo gaz, reszta to Internet i telefon) OGÓLNE UWAGI I PROPOZYCJE KURATORA Przeprowadzony wywiad z ojcem według mojej oceny wyjaśnił wiele faktów i przyczyn dotyczących postępowania nieletniego. W czasie wywiadu środowiskowego rozmawiałem wyłącznie z nim, gdyż nieletni wraz z matką przebywają na wakacjach na Słowe. z których mają wielki depresję w pod koniec sierpnia. Podziękowałem się z rodziną i poprosiłem ojca, aby poinformował Jakuba, że został mu przydzielony kurator oraz aby przekazał mi numer swojego telefonu komórkowego. WNIOSKI 1. W ciągu kilku dni zamierzam porozmawiać z nieletnim, aby mógł odnieść się do relacji matki i przedstawić swój punkt widzenia. Będzie może uda mi się go skłonić do zmiany swojego zachowania, jeśli tylko potwierdzią się negatywne informacje uzyskane o nim od ojca. 2. Kolejnym krokiem będzie nawiązanie bezpośredniego kontaktu z nieletnim oraz z jego rodziną. W moim odczuciu jest to podstawowy element naszej współpracy. Podczas ostatniej wizyty wymieniliśmy telefonicznie kontakty (ze tel. do ojca 56799988). Będę starał się nakłonić go do regularnej nauki. 3. W najbliższym czasie skontaktuję się również z matką i dowiem się czy ma ona wpływ na zachowanie się Jakuba. Jestem przekonany, że pozwoli to uzyskać znacznie więcej informacji o przyczynach jego zachowania. 4. Na bieżąco będę przeprowadzał z Jakubem Rostockim rozmowy mające na celu zakorekowanie w nim postawienia do porządku prawnego. Jestem przekonany i żywię taką nadzieję, że odniosą one pożądany skutek. Mam tylko nadzieję, że nieletni wykaże chęć poprawy swojego zachowania. III NwK 212/11/P sierpień 2010 4/4
---	--	--	---

Dokumentacja pracy kuratorskiej

• § 12. Karta czynności nadzoru

- 1. Przebieg nadzoru i podejmowane na bieżąco czynności kurator sądowy dokumentuje w karcie czynności nadzoru nad nieletnim, prowadzonej osobno dla każdego nieletniego.
- 2. Karta czynności nadzoru nad nieletnim zawiera:
 - 1) datę, miejsce i rodzaj czynności;
 - 2) własne uwagi i zamierzenia w zakresie sprawowanego nadzoru nad nieletnim;
 - 3) źródła informacji o nieletnim;
 - 4) sygnaturę akt prowadzonej sprawy;
 - 5) imię i nazwisko prowadzącego kartę czynności.
- 3. Karty czynności nadzoru nad nieletnim nie prowadzi się, jeżeli sąd w orzeczeniu określił częstotliwość składania sprawozdań co najmniej raz w miesiącu lub krótszą.
- 4. Kurator społeczny składa sprawozdania z przebiegu nadzoru i karty czynności nadzoru w każdym miesiącu sprawowanego nadzoru.

Sygn. akt: I Nw/4 23/17/K		Kraków, dn. 4 lipca 2017 r.
Dotyczy: Sylwester Wielman		
KARTA CZYNNOŚCI NADZORU		
Kurator zawodowy	mgr Alicja Markiewicz-Chojkowska	
Kurator społeczny	Paweł Czarnecki	
Data czynności	8, 12-13 czerwca, 4 lipca 2017 r.	
Miejsce czynności	ul. Armii Krajowej 5/23	
Rodzaj czynności	wywiad środowiskowy	
Uzyskane dokumenty	Wykaz ocen z e-dziennika	
	8 czerwca 2017 r. zadzwoniła do mnie Marcjanna Wielman (tel. 452846202) informując, że zamierza zawiadomić Policję, gdyż Sylwester jest znowu pod wpływem narkotyków. Powiedziałem, aby rozważyła wszystkie wady i zalety tego rozwiązania, szczególnie że nie jest pewna, czy rzeczywiście znajduje się pod wpływem narkotyków. Poprosiłem, aby natychmiast syn do mnie zadzwonił. Następnie zadzwonił do mnie Sylwester Wielman, (tel. 761427201), który powiedział, że nie jest pod wpływem narkotyków. Poinformowałem go o mojej rozmowie z wychowawczynią i obiecał, że poprawi oceny i będzie stosował się do poleceń nauczycieli i matki. 12 czerwca otrzymałem od Anny Wielman sms: „Dzien dobry! Panie Kuratorze cały czas Sylwester stwarza powazne problemy. Wczoraj wyszedl o 10.30 i wrocił o 1 w nocy . Chcialabym , zeby poszedl na detox do szpitala , bo narkotyki przy uszkodzonym mozgu stwarzaja powazne zagrozenie Jego zdrowia i zycia. On na nic nie wyraża zgody. Mam prosbe, zeby Pan wpłynal na Niego , zeby przynajmniej poszedl na ten detox , a ja w tym czasie załatwie osrodek , tym bardziej, ze i tak do osrodka Go przyjmja tylko , jak będzie czysty. Pozdrawiam! Katarzyna Wielman” 23 czerwca 2017 r. ponownie otrzymałem sms o treści „Dzien dobry! Panie Kuratorze, Sylwester ma od lipca robic test raz w miesiacu i mam załatwic terapie rodzinna. Dzisiejszy stan pokazuje, ze dalej nic sobie z tego nie robi. Jezeli test wyjdzie pozytywnie, to składam wniosek o osrodek. Pozdrawiam! Katarzyna Wielman”. Tęgo samego dnia odziewiczilem szkodę	
źródło	Informacje uzyskałem od Anny Wielman i Marcjanny Wielman	
uwagi i zamierzenia	♦ W czerwcu nieletni ukończył I klasę w IV Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie Krzemionki 11 i uzyskał promocję do klasy drugiej. ♦ Marcjanna Wielman stara się w sposób aktywny szukać pomocy psychologicznej i widać, że troszczy się o zdrowie swojego syna. W dalszym ciągu Katarzyna i Sylwester Wielman mają trudności w nawiązaniu rozmowy między sobą i odzyskaniu zaufania. Matka podkreśla, że niestety Sylwester nie stosuje się do jej poleceń i okłamuje zarówno kuratora społecznego jak też kuratora zawodowego. W dalszym ciągu uważam, że rodzina powinna poddać się terapii rodzinnej.	

Dokumentacja pracy kuratorskiej

- **§ 13. Sprawozdanie z zakończenia nadzoru**

- 1. Sprawozdanie z zakończenia nadzoru kurator zawodowy składa sądowi nie później niż w ciągu 21 dni od dnia zakończenia nadzoru.
- 2. Sprawozdanie z zakończenia nadzoru kurator społeczny przedkłada kuratorowi zawodowemu nie później niż w ciągu 14 dni od dnia zakończenia nadzoru. Kurator zawodowy, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania od kuratora społecznego, składa otrzymane sprawozdanie sądowi.
- 3. W sprawozdaniu z zakończenia nadzoru należy opisać jego przebieg, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji planu pracy z nieletnim, oceny wykonywania zobowiązań i postawy nieletniego.
- 4. Sprawozdania z zakończenia nadzoru można nie sporządzać w przypadku zakończenia nadzoru w inny sposób niż na skutek upływu okresu próby. W szczególności sprawozdania z zakończenia nadzoru nie sporządza się w sprawach, w których sąd, na wniosek kuratora sądowego, uchylił nadzór kuratorski lub umieścił nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, okręgowym ośrodku wychowawczym lub zakładzie poprawczym.

Model kurateli sądowej

aspekt metodyczny

należy wyróżnić się 4 główne rodzaje kurateli sądowej dla nieletnich: kuratelę kontrolną, kuratelę typu *casework* (inaczej kuratelę psychoterapeutyczną), kuratelę kontroli i opieki aktywizującą oraz kuratelę wychowawczą

aspekt logistyczny

zawodowy model kurateli, model zawodowo-społeczny, model społeczno-zawodowo oraz (wyłącznie hipotetycznie) społeczny model kurateli

aspekt systemowy

ukształtowany jako immanentna i pomocniczą część wymiaru sprawiedliwości czy też jako odrębną (autonomiczną) od sądownictwa instytucję powołaną do wykonywania orzeczeń

Ile zarabia kurator zawodowy/społeczny?

Art.13. Ustawy budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 122)

Zgodnie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 167) ustala się kwotę bazową dla zawodowych kuratorów sądowych w wysokości zł. **2 628,54** (w 2023 - 2 190,45 zł)

Ryczałt kuratora zatem za jeden nadzór: **105,14** PLN do **210,28** PLN, za kontakty **268,54** PLN

• **Art. 90. [Ryczałt za sprawowanie nadzoru lub dozoru]**

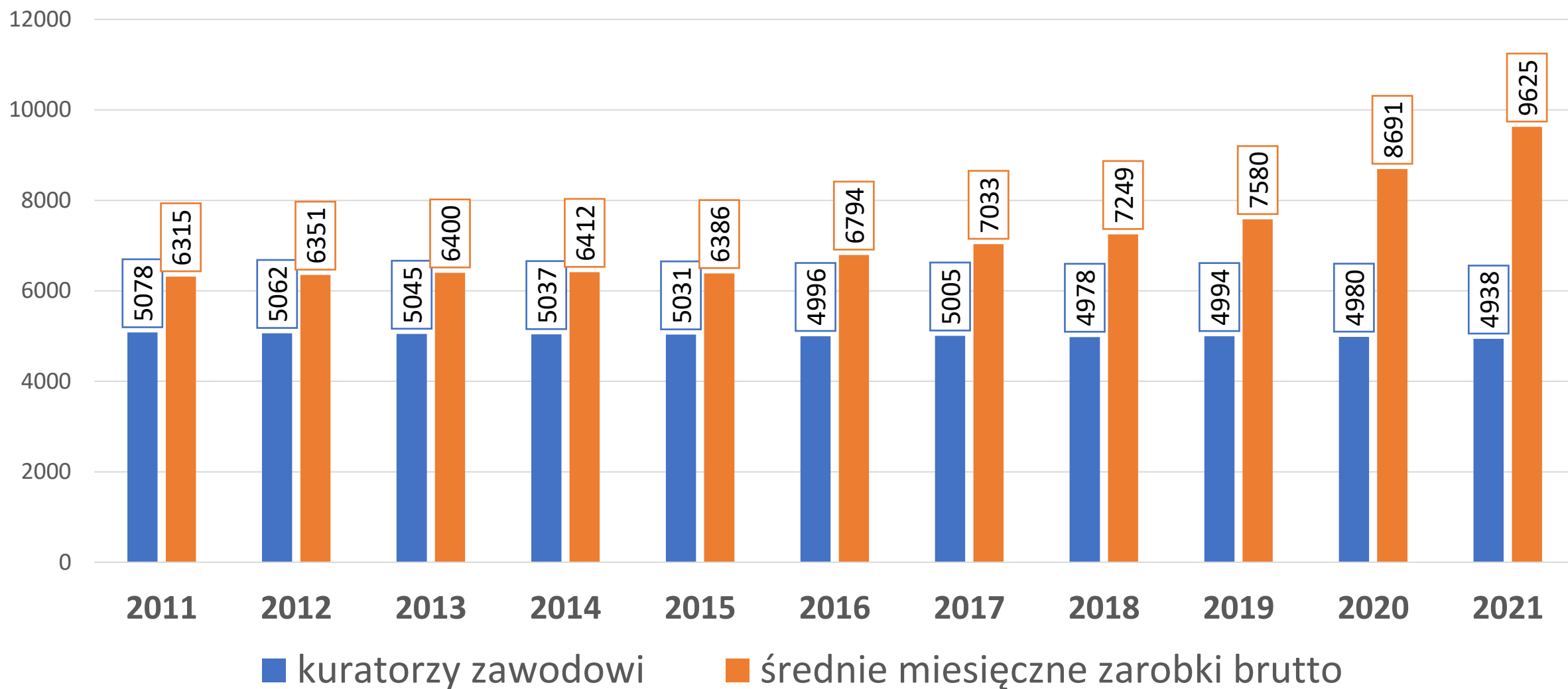
- 1. Prezes sądu rejonowego, na wniosek kierownika zespołu, ustala i przyznaje kuratorowi społecznemu miesięczny ryczałt z tytułu zwrotu kosztów ponoszonych w związku ze sprawowaniem przez niego nadzorem lub dozorem, płatny do dnia 20 każdego miesiąca.
- 2. Ryczałt za sprawowanie jednego dozoru lub nadzoru wynosi od 4% do 8% kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.
- 3. W wypadku gdy ogłoszenie przepisów, o których mowa w ust. 2, nastąpi po dniu 1 stycznia roku, którego dotyczy ustawa budżetowa, podstawę obliczenia wynagrodzenia za okres od 1 stycznia do dnia ogłoszenia nowych przepisów stanowi kwota bazowa w wysokości obowiązującej w grudniu roku poprzedniego.
- 4. Za przeprowadzenie wywiadu w postępowaniu wykonawczym w sprawie nieobjętej dozorem lub nadzorem prezes sądu rejonowego przyznaje kuratorowi społecznemu ryczałt z tytułu zwrotu kosztów w wysokości 8% kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.

• **Art. 91. [Ryczałt za przeprowadzenie wywiadu środowiskowego]**

- 1. Kuratorowi społecznemu przysługuje ryczałt za:
 - 1) przeprowadzenie wywiadu środowiskowego określonego w art. 214 § 1 Kodeksu postępowania karnego;
 - 2) przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w sprawach o unieważnienie małżeństwa, ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, rozwód, separację;
 - 3) obecność przy kontaktach rodziców z dziećmi, ustalonych przez sąd opiekuńczy;
 - 4) czynności zlecone przez sąd na podstawie art. 598⁶ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.).
- 1a. Kuratorowi społecznemu przysługuje miesięczny ryczałt za prowadzenie zajęć w ośrodku kuratorskim w wysokości 80% kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1, przyznawany przez prezesa sądu rejonowego, na wniosek kierownika ośrodka kuratorskiego, płatny do 20. dnia każdego miesiąca.
- 2. Ryczałt, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wynosi 8%, a w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 i 4 - 10% kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.
- 3. Ryczałt, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje również kuratorowi zawodowemu.

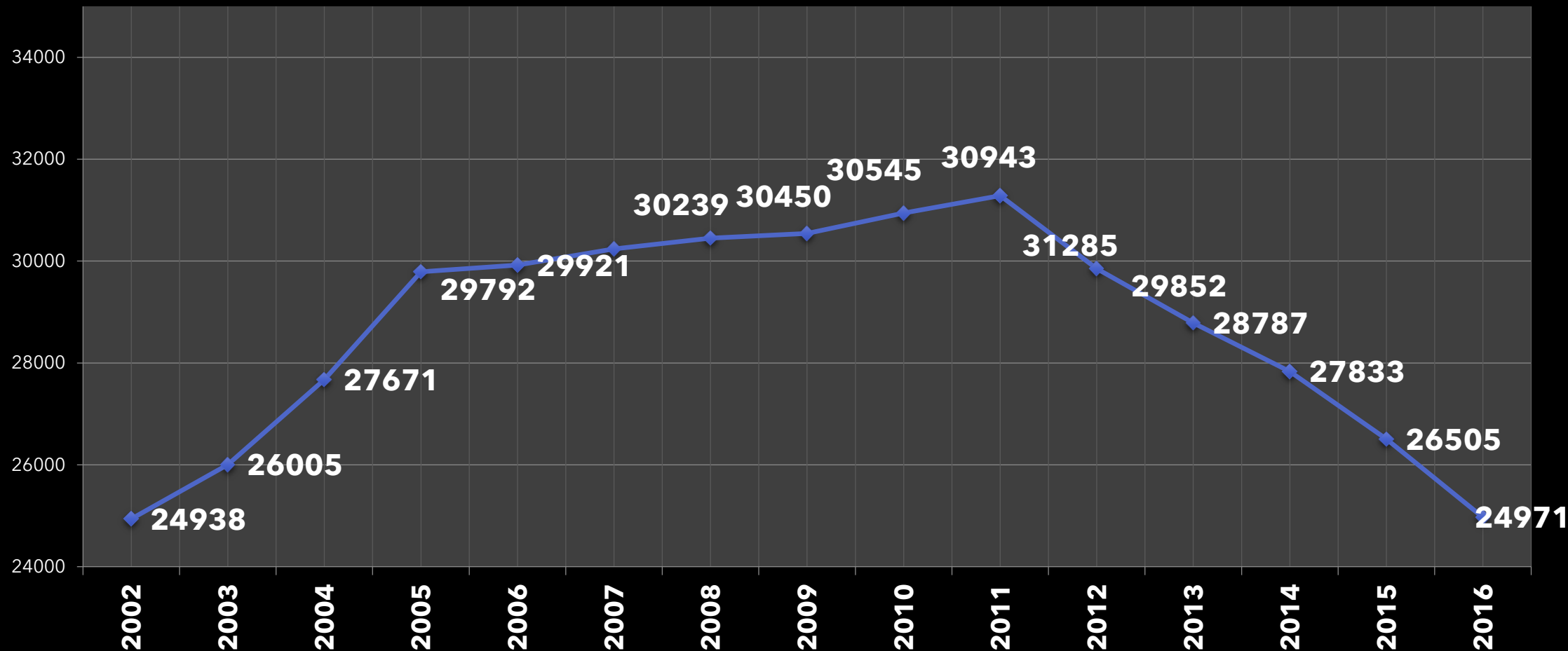
Ile zarabia kurator zawodowy?

Kuratorzy zawodowi - liczba i średnie zarobki brutto

Model kurateli sądowej w liczbach

Liczba kuratorów społecznych w latach 2002-2017

Wybrana bibliografia

1. P. Drembkowski, G. Kowalski (red.) Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Komentarz, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2023, ISBN 978-83-8291-775-8
2. Raport Komisji Monitorowania Warunków Pracy i Płacy Krajowej Rady Kuratorów pt. „Kuratorska Służba Sądowa w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2014 roku”, Warszawa 2015
3. P. Czarnecki, *Rola kuratora sądowego w postępowaniu w sprawach nieletnich –konfrontacja wymagań ustawowych z rzeczywistością*, [w:] *W kręgu prawa nieletnich. Księga pamiątkowa ku czci Profesor Marianny Korcyl-Wolskiej*, red. P. Hofmański, S. Waltoś, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2009, s. 247-268
4. P. Czarnecki, *Status nieletniego w postępowaniu w sprawach nieletnich*, Przegląd Sądowy 2016, nr 9, s. 45-62
5. K. Stasiak (red.), *Zarys metodyki pracy kuratora sądowego*, Warszawa 2017
6. K. Stasiak, *Ustawa o kuratorach sądowych. Komentarz*, Warszawa 2021
7. P. Czarnecki, *Status pokrzywdzonego w postępowaniu w sprawach nieletnich*, Przegląd Sądowy 2021, nr 1, s. 59-72
8. <https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2019/07/IWS-Kwadrans-%C5%81.-Metody-pracy-wychowawczo-resocjalizacyjnej-i-profilaktycznej-stosowane-przez-kurator%C3%B3w-s%C4%85dowych.pdf>
9. <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/kuratorzy-sadowi.html>

Dziękuję za uwagę;-)